

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMLARINI ENGELLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**
Mustafa ARSLAN

YÜKSEK LİSANS

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

**T. C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

Mustafa ARSLAN-2019

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Dr.Öğrt.Üyesi N.Muhammet ÇELİK'in danışmanlığında Mustafa ARSLAN tarafından hazırlanan "**Sınıf Öğretmenlerinin Rekreatyonel Faaliyetlere Katılmalarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi (Batman İli Örneği)**" adlı tez çalışması 14/03/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreatyon Yönetimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç.Dr. Cengiz TAŞKIN

Üye

Dr.Öğrt.Üyesi N.Muhammet ÇELİK

Üye

Dr.Öğrt.Üyesi Ubeyde GÜLNAR

İmza

.....

.....

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Mustafa ARSLAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Mustafa ARSLAN

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nuri Muhammet ÇELİK

2019, Sayfa 60

Jüri

Bu araştırmanın amacı; Sınıf Öğretmenlerinin Rekreatyonel Faaliyetlere Katılmalarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesine yöneliktir. Araştırmanın evrenini, Batman ilinde görev yapan öğretmenler 155 kadın ve 243 erkek sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 398 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreatyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği 20 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş olup verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bağımsız guruplar arasındaki farklılık ise bağımsız guruplarda T testi ve One Way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin rekreatyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediğimizde uygulamış olduğumuz anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf, Öğretmen, Rekreatyon.

ABSTRACT

MS THESIS

DETERMINING FACTORS THAT PREVENT CLASS TEACHERS FROM PARTICIPATING IN RECREATIONAL ACTIVITIES

Mustafa ARSLAN

The Graduate School of Social Science of Batman
University Department of Recreation Management

Advisor: Assoc. Prof. Dr.

2019, Pages 60

Jury

The aim of this study is to determine the factors that prevent class teachers from participating in recreational activities. The universe of the research consists of 398 people, 155 women and 243 male class teachers, who work in Batman province. In the study, descriptive scanning method was used. The data collection tool used in the study consists of 2 parts. In the first part, questions were asked to determine the demographic information and recreational trends of the participants. In the second part, the “free time barriers” scale developed by Alexandris and Carroll (1997) consists of 20 items and 6 sub-dimensions. SPSS 22 IBM statistical package program was used in the evaluation and calculation of the obtained data. The data are summarized as mean and standard deviation. The data were tested with one-sample Kolmogorov-Smirnov test and the data were found to be normal distribution. The differences between independent groups were analyzed by T-test and one way ANOVA test. The study factors that inhibit participation in recreational activities of classroom teachers that we have demographic information in the survey we applied to study the differences between the total scores according to the length of the sub variables were revealed.

Keywords: Class, Teacher, Recreation.

ÖNSÖZ

Günlük yaşantımızda teknolojinin gelişmesine bağlı olarak, şehirleşmenin artması, insan gücünün yerini makinelerin alması, şehirlerde yerleşim planları yapılırken rekreatif faaliyetlerin uygulanacağı alanların yeteri kadar planlanmaması, yeni açılan üniversitelerin sportif, sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapılabilmesi için gerekli tesislerin yetersiz olması bireylerin rekreatif faaliyetlere katılmaları açısından büyük engel teşkil etmektedir. Akademisyenlerin yeteri kadar rekreatif faaliyetlere katılamaması sonucunda fiziksel-fizyolojik, psiko-sosyal problemlerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu da akademisyenlerin ruhsal yapılarını, sosyalleşmelerini, iletişim becerilerini, problem çözme yeteneklerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Araştırmanın gerçekleşmesinde, destek ve katkılarının yanı sıra bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, tez danışmanım ve saygı değer hocam Dr. Öğr. Üyesi Nuri Muhammed ÇELİK'e, lisansüstü eğitimim boyunca fikirleri, yapıcı eleştirileriyle varlığını her anlamda hissettiğim ve bende sonsuz emeği olan değerli hocam Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN'a, eğitimim boyunca bende emeği olan tüm değerli hocalarıma sonsuz saygılarımı sunarım. Ayrıca her zaman her koşulda bana sabır gösteren ve yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Mustafa ARSLAN

BATMAN – 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
GİRİŞ	1
1. REKREASYON	2
1.2. Rekreasyonun Özellikleri.....	3
1.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	4
1.4. Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımı Etkileyen Faktörler	5
1.5. Türkiye’de Rekreasyona İlişkin Genel Durum	8
1.6. Rekreasyon ihtiyacı	9
1.7. Fizyolojik ihtiyaçlar	10
1.8. Güvenlik ihtiyacı.....	10
1.9. Ait olma ve sosyal ihtiyaçlar.....	10
1.10.Saygınlık ihtiyacı	10
1.11.Kendini gerçekleştirme ihtiyacı	10
1.12.Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri	11
1.12.1. Fiziksel yönden	11
1.12.2. Sosyal yönden	12
1.12.3. Psikolojik yönden	13
1.12.4. Kişisel beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi yönünden	14
1.12.5. Duygusal yönden.....	14
1.12.6. Toplumsal yönden	14
1.13. Rekreasyonel etkinliklere katılımı destekleyen unsurlar	15
1.14. Rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen unsurlar	17
2. ZAMAN KAVRAMI	19
2.1. ZAMAN	19

2.1.1. Kullanımına Göre Zamanın Çeşitleri	19
Temel İhtiyaçlar İçin Ayrılan Zaman	19
Çalışma Zamanı.....	19
Boş Zaman	19
2.1.2. Zamanın Kullanımı.....	19
2.2. SERBEST ZAMAN.....	20
2.2.1. Serbest Zaman ve Serbest Zamanı Değerlendirme Kavramları.....	20
2.2.2. Serbest Zamanı Değerlendirme	20
2.2.3. Sıradan Serbest Zaman Faaliyetleri.....	21
2.2.4. Sistemli Serbest Zaman Faaliyetleri	21
3. BOŞ ZAMAN	22
3.1. BOŞ ZAMAN KAVRAMI	22
3.1.1. Boş Zaman İle Serbest Zaman Arasındaki Farklılıklar.....	22
3.1.2. Boş Zamanların Artışının Sebepleri.....	22
3.1.3. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları	23
3.1.3.1. Dinlenme Fonksiyonu	23
3.1.3.2. Gelişim Fonksiyonu	23
3.1.3.3. Eğlenme Fonksiyonu.....	23
3.1.3.4. Bos Zamanları Değerlendirmenin Yararları	24
3.1.3.5. Fiziksel Yararları	24
3.1.3.6. Psikolojik Yararları.....	24
3.1.3.7. Toplumsal Yararları.....	24
3.1.3.8. Boş zaman davranışlarını etkileyen faktörler	25
3.1.3.9. Aile	25
3.1.3.10. Referans Grupları.....	25
3.1.3.11. Önceki Fikirler	26
3.1.3.12. Kişilik	26
3.1.3.13. Kültür	26
3.1.4. Boş Zaman Seçimlerini ve Katılımları Etkileyen Faktörler.....	26
3.1.4.1. Kişisel Faktörler.....	26

3.1.4.2.	Fırsat Faktörleri.....	27
3.1.4.3.	Sosyal Faktörler ve Maddi Durum.....	27
4.	MATERYAL VE YÖNTEM	28
4.1.	Araştırmanın Evren ve Örneklemi	28
4.2.	Veri Toplama Yöntem ve Araçları	28
4.2.1.	Kişisel bilgi formu.....	28
4.2.2.	Boş zaman engelleri ölçeği.....	28
4.3.	İstatiksel Analiz	29
5.	ARAŞTIRMA BULGULARI	31
6.	TARTIŞMA VE SONUÇ.....	35
7.	ÖNERİLER.....	41
8.	KAYNAKLAR	42
9.	KİŞİSEL BİLGİLER.....	49
10.	EKLER.....	50

GİRİŞ

Rekreasyon faaliyetlerine katılım, modern hayatın getirdiği fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik baskılardan kurtulmanın en önemli yoludur. Yapılan birçok çalışmada, rekreatif faaliyetlerin kişisel ve toplumsal sağlığa olumlu faydaları olmuştur. Rekreasyon faaliyetlere katılımın bu olumlu etkilerine göre kişilerin değişik sebeplerle kendileri için önemli olan bu tür faaliyetlerde bulunmadıkları görülmüştür. (Karaküçük ve Gürbüz 2007).

Yıllar boyunca çalışma süresi insanoğlunu uğraştırırken iş dışındaki vakitlerini ise kişinin ihtiyaçlarını karşılamasına ve yaşama tekrar adım atmasına olanak sağlamıştır. Bununla birlikte kişiler çalışma sürelerine ayırdıkları zamanın dışında kalan vakitlere de değer vermektedirler (Çınar, 2000).

Boş zaman aktiviteleri kendi içerisinde bir felsefe bulundurmalı, zihinsel açıdan, sosyal ve bedensel anlamda sahip olunan değerlere katkı sağlamalıdır. Bireylerin ilgi alanları içindeki yaşam tarzını etkileyen gayretlerini de bulundurmalı, birey olarak toplum içinde yer almalarına yardım etmeli ve hep birlikte hayatı kolaylaştırmalıdır.

Milli eğitimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılmalarına olanak sağlayacak alanların ve merkezlerin oluşturulması sınıf öğretmenlerinin sosyal, kültürel ve sportif başarılarını olum yönde etkileyecektir.

1. REKREASYON

Boş zaman kelimesi (leisure) Latince'den türetilmiş bir kelimedir ve "licer" kelimesine dayanmaktadır. Bu kelime, aynı zamanda "izin vermek" veya "müsaade etmek" anlamlarına da gelmektedir. Genellikle özgürlük ve özgür seçme hakkı gibi kavramlarla ilişkilendirilen boş zaman kavramı kısaca yapılması zorunlu olan eylemlerin olmadığı, istenildiği gibi kullanılan bir zaman dilimi olarak tanımlanabilir (Biol, 2014).

Serbest zaman ya da boş zaman; "dıştan gelen zorlamalara bağlı kalmadan bireysel kontrolün sağlandığı, bireylerin özgür iradeleriyle seçtikleri ve belirli kurallara bağlı olmadan eğlenme, hoşnutluk ve mutluluk duygusu uyandıran, herhangi bir ücretin alınmadığı, tatmin edici deneyimlerin yaşandığı, enerji ve güç harçayarak canlanmak, yenilenmek bu sayede fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak yeniden hazır hale gelmek için ayrılan zaman aralığı" şeklinde tanımlanmıştır (Ardahan ve Lapa, 2011).

İnsanlar boş zamanlarında buldukları yerden ayrılarak dinlenme, eğlenme, farklı insanlarla tanışma, sosyalleşme, beden sağlığını geliştirme gibi çok çeşitli nedenlerle çeşitli etkinlikler gerçekleştirmektedirler. Genel anlamda serbest zamanların değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu faaliyetler rekreasyon olarak tanımlanmaktadır (Albayrak, 2012).

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yapılanma anlamına gelen Latince "recreatio" kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın şekilde boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Kaba, 2009). Rekreasyon, insan hakları ve sanayileşmede yaşanan gelişimler sonrası insanların temel ve çağdaş bir gereksinimi olarak tanımlanırken, bireylerin boş zamanları için değerli olan faaliyetleri, eğitimleri, olanakları ve danışmanlık hizmetlerinin tümünü içerebilmektedir (Gümüş, 2016).

Rekreasyon, insanın öz benliğine uygun ve yapmaktan zevk aldığı bir faaliyete katılması ile monotonlaşan kendi hayatının ve yaşam kavgasının sıkıcı havasından sıyrılarak kendisini bulması ve kendi duygularına ortak olacak diğer insanlarla kaynaşarak zevk içinde sosyal bir kişilik kazanmasıdır (Sevil, 2012).

Kişinin gizli kalmış yetileri, yaratıcılığı açığa çıkarmasını içeren kendini gerçekleştirme basamağının bir yolu da rekreasyon etkinliklerine katılımıdır (Karagün, 2008). Medikal açıdan bakıldığında da yaşam kalitesi-iyi bir yaşam kavramı bütüncül (holistik) olarak ahlaki, fiziki ve ruhsal terimleri içinde barındırmaktadır. Burada boş zaman ve rekreasyon, iyi bir yaşamın merkezindeki unsurlar olarak görülmektedir. Rekreasyon ve boş zaman kavramları, yaşam kalitesi değerlerine sevinç, sevgi, arkadaşlar, aile, eğlence, yardımseverlik, macera, toplum, yaratıcılık ve manevilik şeklinde yansımaktadır (Sylvester, 2015).

1.2.Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarını değerlendirme aktiviteleri olan ve gönüllü olarak boş zamanlarda katılım ve kişisel olarak doyum sağlanan faaliyetler şeklinde nitelendirilirken, ayrıca ortak ilgi ve heyecanların paylaşıldığı ortamlar oluşturularak kişileri yabancılaşmaktan kurtarmakta hoşgörü, gelişmiş sosyal ilişkiler ve sosyal uyum meydana getirmektedir (Ramazanoğlu, Altungül ve Özer, 2004).

Rekreasyonel aktiviteler, insanlar arasında sosyal ilişkileri düzenleyerek geliştirmekte ve bu insanlarda psikolojik ve fiziksel tatmin sağlamaktadır. Rekreasyon aktivitelerinin varlığı ile bireyler mutluluk, keyif, özgürlük ve sosyal aidiyet hissetmektedir. Ayrıca bazı bireylere temel ihtiyaçları karşılama özelliği sayesinde yenilenme, yaratıcılık ve kendini tanıma imkânı da sunmaktadır (Aktaş, 2009). Rekreasyona ait temel özellikler şu şekilde bir arada toplanmıştır (Gümüş, 2016):

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllülük esasına dayanır,
- Rekreasyon faaliyetleri özgürlük hissi verir,
- Rekreasyon tembellik karşıtı bir etkinliktir,
- Rekreasyon boş zamanlarda yapılır,
- Haz ve neşe verir,
- Rekreasyon anlık tatmin sağlar,
- Rekreasyon bireyseldir, başkası için yapılmaz,

- Rekreasyon rutinin değişmesini sağlar,
- Rekreasyonun anlamı katılımcılara göre değişebilir,
- Rekreatif etkinlikler bireysel ve toplumsal yarar sağlamalı, yapıcı ve sosyal açıdan uygun olmalıdır.

Farklı bir yaklaşıma göre rekreasyon;

- Boş zamanda yapılan, iş niteliğinde olmayan ve kar amacı taşımayan aktivitelerdir,
- Rekreasyonda kişi; gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile etkinliklerde bulunur,
- Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olmaktadır,
- Rekreasyon faaliyeti, kişisel ve toplumsal fayda sağlamaktadır,
- Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek yemek, uyumak gibi hayati önem taşımamaktadır (Koçyiğit ve Yıldız, 2014).

1.3.Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Kültür ve Turizm Bakanlığı rekreasyon faaliyet alanlarını 5 gruba ayırmıştır. Bunlar:

- Deniz ve Kum: Kanoculuk, Deniz motorları, Yüzme, Zıpkınla balıkçılık, Yatçılık, Rüzgar sörfü, Dalgıçlık, Kürekçilik, Su kayağı.
- Dağcılık, Kış Sporları: Dağcılık, Buz dansı, Kaya tırmanışları, Kar futbol, Buz festivali, Buz heykel tıraşçılığı, Alp kayağı, Kuzey disiplini kayak, Yelkenli kayak.
- Tabiat ve Yeşil Turizmi: Arıcılık, Botanik, Gençlik kampları, Avcılık, Madencilik, Nehir yolculuğı, Hayvan eğiticiliğı, Çiftçilik, Jeoloji, Hayvan gözetleme ve izleme, Balıkçılık, Salcılık.
- Sosyal Hayat İlişkileri: Bowling, Müzik festivalleri, Briç, Sıcak hava balonculuk, Paraşütçülük, Sağlık çiftliğı, Paten, Tenis, Okçuluk.

• Kültür, Sanat ve Elisheri: Uak modelciliği, Antikacılık, iek tanzimi, Astroloji, Astronomi, Mücevher yapma, El işleri, Nakış, Sinema, Video, Modern dans, Klasik dans, Satranç, Makrame, Kuklacılık, Müzik, Fotoğrafçılık, Heykelcilik (Ertüzün ve Fişekçioğlu, 2013).

Karak c k (2008) rekreasyonu; sektörel olarak, amaçlara göre, etkinlik şekli ve alanına göre, çeşitli kriterlere göre olmak üzere dört grupta toplamıştır. Sektörel olarak rekreasyon kamu, ticari, özel, gönüllü, terapi, okul, işyeri şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Amaçlara göre ise rekreasyon dinlenme, kültürel, toplumsal, sportif, turizm ve sanatsal amaçlarla yapılan rekreasyonel faaliyetler olmak üzere altı gruba ayrılmaktadır. Etkinlik şekline göre pasif ve aktif, etkinlik alanlarına göre ise kapalı alanda ve açık alanda yapılan faaliyetler olarak ikişer grupta incelenmektedir. Bu sınıflandırmalara ek olarak rekreasyon faaliyetleri; katılımcıların yaşına, katılımcı sayısına, zamana, sosyal içeriğe göre de sınıflandırılabilir.

Katılımcıların yaşlarına göre rekreasyon ocuk, genç, yetişkin ve  c nc  kuşak rekreasyon şeklinde sınıflandırılmaktadır. Katılımcıların sayısına göre rekreasyon bireysel ve grup rekreasyonu olarak incelenmektedir. Bireysel rekreasyon, insanların tek başlarına gerçekleştirdikleri boş zaman değerlendirme etkinlikleridir. Grup rekreasyonu, insanların grup halinde gerçekleştirdikleri futbol, voleybol, basketbol, plaj voleybolu, kutlama yemeği veya gezi turları gibi boş zaman değerlendirme etkinlikleridir. Zamansal açıdan rekreasyon ise, günlük rekreasyon; genellikle bireyin yakın çevresinde, oldukça kısa mesafelerde ve gün içindeki boş zamanlarında gerçekleştirdiği rekreasyon aktiviteleridir (Kurar ve Baltacı, 2014).

1.4.Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımı Etkileyen Faktörler

Serbest zaman eğilimlerine ilişkin yaklaşımlarda genel olarak sosyal ve ekonomik faktörlerin ön planda olduğu belirtilmektedir. Ekonomik faktör, aile ve devletin gelir düzeyini ifade etmektedir. Bugün toplumlar, bireysel ve kolektif hakların ve fırsatların yaygın biçimde merkezileştiği, boş zaman değerlendirme fırsatlarının temel gereksinimler içinde yer aldığı tüketiciler toplumlara haline gelmiştir.

Son yıllarda bireyler, genel olarak ekonomik refah düzeylerini ve yaşam niteliklerini geliştirme konusu ile daha çok ilgilenmeye başlamışlardır. Bunun yanı sıra, tamamen bireysel tercihler doğrultusunda kullanılacak zaman ve parayı yönlendirme düşüncesi günümüzde bireye sınırsız boş zaman değerlendirme deneyimleri sunabilen büyük bir endüstri haline gelmiştir. Tüketici konumundaki bireyin boş zaman değerlendirme ile ilgili seçiminde sosyo-kültürel faktörlerin yanı sıra, sosyo-ekonomik faktörlerin de etkisi oldukça önemlidir (Önal, 2007). Rekreasyon harcamaları ile sosyoekonomik statü arasındaki ilişki bilimsel araştırmalarda tartışılan bir konudur. Daha genel olarak, rekreasyon faaliyetleri ile tüketicilerin çağdaş ekonomik yaşamı arasında mevcut bir bağıntıyı ortaya koyan çok sayıda mikro ekonomik bulgunun olduğu belirtilmiştir.

Özellikle araştırmacılar ekonomik parametrelerin tüketicilerin rekreasyon faaliyetlerine olan talebi üzerindeki etkisini araştırmaya çalışmaktadırlar. Hem ekonomik hem de demografik tüketici profilleri son yıllarda değişmiştir. Teknoloji, eğitim ve genel yaşam biçimindeki değişiklikler rekreasyon faaliyetlerinde de değişikliğe neden olmuştur. Bu değişiklikler, bireysel gelirlerdeki artış ile birlikte tüketicilerin rekreasyon harcamalarını da değiştirmiştir (Kostakis, Papadaki ve Marketos, 2014).

Rekreasyonel hizmetler de dahil olmak üzere kamu hizmetlerinin sağlanması için planlama, hizmet alanları (ayrıca toplanma alanları veya seyahatler) kavramı hizmet düzeyi analizine dayanmaktadır. Hizmet alanı boyutları, hizmet faaliyetinin “menziline” veya mesafe eşiğine ilişkindir. Bu kavram ise çoğu insanın hizmete erişmek amacıyla seyahat etmeye istekli olduğu maksimum mesafe olarak tanımlanmaktadır (Spinney ve Millward, 2013).

Diğer bir deyişle rekreasyon hizmetine ulaşmak için kat edilmesi gereken mesafenin hizmete katılımında önemli unsurlar arasında olduğu söylenebilir. İklim değişikliği unsurunun, karlı kış turizmi ve rekreasyon faaliyetlerini Avrupa'da giderek etkilediği belirtilmektedir. Finlandiya gibi Avrupa'nın kuzey bölgesinde bile, karla kaplı kış turizminin ve açık hava rekreasyonunun risk altında olduğu bilinmekte bunun nedeninin ise kar örtüsü ve buzların azalması biçiminde olduğu açıklanmaktadır. Beraberinde kayak için karla kaplı mevsimlerin süresinin kısılacağı tahmin edilmektedir.

Genel olarak, iklim değişikliğine açıklık tartışmaların hem doğal kaynaklar hem de insanlar ve onların refahı ile ilgili olduğu savunulmaktadır. Bununla birlikte, iklim değişikliği ile beraber sosyo-ekonomik ve siyasi durumlarda meydana gelen değişikliklerin de bazı değerlendirmeleri karmaşık ve zorlu hale getirebileceği ifade edilmiştir (Landauer, Sievanen ve Neuvonen, 2015).

Demir (2001) yaptığı çalışmada rekreasyonel faaliyetlerin Türkiye'deki milli parklar üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. 32 milli park yöneticisi ile yapılan anket çalışması sonucunda Türkiye'deki milli parkların turizm ve rekreasyonel faaliyetlerden kaynaklanan problemlere sahip olduğu belirlenmiştir. Sürdürülebilir gelişme açısından halk-milli park yönetimi koordinasyonunun sağlanması, kapasitenin belirlenmesi, milli parkların hukuki statülerinin analiz edilmesi önerilmiştir.

Müderrişoğlu ve arkadaşları (2005) yaptıkları çalışmada Abant İzzet Baysal Üniversitesinin Düzce Yerleşkesinde öğrencilerin kırsal rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıklarını ve bu katılım sıklıklarını etkileyen kısıtlayıcıları belirlemeyi amaçlamışlardır. Bahar döneminde 250 kişiye uygulanan anket sonucunda kısıtlayıcı unsurların kişinin fizyolojik özellikleri, arkadaşları, ekonomik durumu, kendine olan güveni, alan yetersizliği, kişisel (içsel, ruhsal) nedenler ve zaman faktörleri olduğu belirlenmiştir. Mersinli (2009) yaptığı çalışmada Türkiye'de büyükşehir belediyelerinin rekreasyonel faaliyet yaklaşımlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, rekreasyon faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin tesis ve bütçe sorunlarının olmadığını ancak buna rağmen ilgili kişilerin rekreasyon hakkında eğitimli kişiler olmadığını ve bu kişilerin eğitim düzeylerinin lise ile sınırlı olduğunu göstermiştir.

Kurar ve Baltacı (2014) yaptıkları çalışmada Alanya'da yaşayan halkın rekreasyonel faaliyetlerdeki tecrübelerini ve boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını belirlemeyi amaçlamışlar ve rekreasyonel faaliyetlerin genelinde piknikler ve arkadaş ziyaretlerinden oluştuğu, kamusal rekreasyon alanlarından duyulan memnuniyetin özel sektör rekreasyon alanlarına oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Düner (2016) yaptığı çalışma sonucunda, rekreasyon alanlarının genel sorunlarının, ulaşım imkânlarının yetersizliği, yoğun kullanım sonucu tahribat ve kirlilik olduğu belirlenmiştir. İnsanların rekreasyon faaliyetlerini yoğun bir şekilde

gerçekleştirdikleri hafta sonlarında belirli ücret karşılığında belediyenin servis bulundurması, temizlik konusunda halkın bilinçlendirilmesi ve özellikle hafta sonları rekreasyon alanlarında temizliğin sağlanması için görevlilerin bulundurulması gerektiği önerilmiştir.

1.5.Türkiye’de Rekreasyona İlişkin Genel Durum

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)’na göre “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek nitelikli elemanların yetiştirilebilmesi amacı ile üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde rekreasyon anabilim dalının açılacağı” ve Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)’nda ise “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde rekreasyon ana bilim dalı tesis edileceği” belirtilmiştir. Bu durum, Türkiye’de rekreasyon eğitimine yönelik planlamaların 1990’lı yılların başlarından itibaren yapılmaya başlandığını göstermektedir (Sever ve Buzlu, 2015).

Türkiye İstatistik Kurumunun 2006 ve 2015 yıllarında yaptığı araştırma sonucunda 15 yaş ve üzeri bireylerin ortalama faaliyet süreleri hesaplanmıştır. Bu araştırma bulgularına göre uyku eyleminin her iki yıl için 8,5 saat ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Spor ve doğa sporları ise yine her iki yıl için sırasıyla 0,25 ve 0,28 saat ile son sırada yer almıştır. Verilere göre 2006 yılında eğitim, gönüllü işler ve toplantılar, hobiler ve oyunlar, sosyal yaşam ve eğlence unsurları son sıralarda yer almaktadır.

Baştuğ ve ark. (2017) tarafından rekreasyon alanında yapılan çalışmada, Türk toplumunda, pasif rekreasyon faaliyeti olan televizyon seyretme oranının diğer serbest zaman aktivitelerine göre yüksek değerlerde olması dikkat çekicidir.

Türkiye’de zaman kullanımı ile ilgili araştırma sonuçlarına göre, yılın tüm günleri hesaba katıldığında 15 ve üzeri yaştaki fertler günde ortalama 8 saat 32 dakikayı uykuya ayırırken spor faaliyetlerine sadece 7 dakika ayırmaktadır. Sosyal yaşam ve eğlence, hobiler ve oyunlar, spor gibi zaman kullanımı gerektiren faaliyetlere her iki cinsiyet için de çok az zaman ayrıldığı araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından (Türkiye İstatistik Kurumu, 2007).

TÜİK Zaman Kullanım Araştırması sonuçlarına göre; %94 TV seyretme, %71 akraba ziyareti, %56 arkadaş ziyareti, %36 radyo dinleme, %38 alışveriş merkezleri, %30 gazete dergi okuma, %26 sosyal medya, %24 el işleri, %19 kafe, kahvehane, %11 bulmaca, %9 sinemaya gitme, %3 kütüphaneye gitme, %2 doğa yürüyüşü, %1.2 seyirci olarak sportif aktivitelere katılma olarak belirlenmiştir.

Türkiye’de yetişkin bireyler genellikle pasif rekreasyon faaliyetlerine yönelirken (%3 oyun, internet, %46 TV izleme, %3.2 kitap, gazete, dergi okuma, %0.7 müzik dinleme, % 3.3 fiziksel egzersiz, spor vb.) (Türkiye İstatistik Kurumu, 2015; Karaküçük ve ark., 2016), yetişkin kadınlar aktif rekreasyon etkinliklerinden daha çok yürüyüş aktivitesini tercih etmişlerdir (Hekim, 2015).

1.6.Rekreasyon ihtiyacı

Rekreasyon ihtiyacını tartışmadan önce “ihtiyaç” kavramı ve varlığını ve tüm insanlar için genellenebilirliğini ortaya koymak gerekir. Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal ya da sosyal yaşamdan gelen gereksinim ifadesine ihtiyaç olarak söylenmektedir (Güngörmüş, 2007). İhtiyaç; biyolojik veya psikolojik bir gereksinimdir. Bu gereksinim veya yokluk durumu bireyi bir amaca ulaşmak için amacı eylemler yapmaya motive eder (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Morgan ihtiyacı, bireyin içindeki fizyolojik ve sonradan edinilmiş eksiklik ya da yetersizlik olarak tanımlamakta ve genellikle dürtü ve güdüyle eş anlamda kullanılması gerektiğini ileri sürmektedir. İhtiyaç kavramı psikolojide, insanın gelişimi ve çevresiyle bir ilişki kurabilmesi için gereken önemli koşulların eksikliği olarak tanımlanmaktadır. İnsan gereksinimlerinin birçoğu fizyolojik ve psikolojik içeriklidir. Psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve doyurulması fizyolojik ihtiyaçlara bağlıdır.

Her insanın kendine özgü ihtiyaçları vardır ve bu ihtiyaçlar bireyin belli davranışları meydana getirmesi için güdülenmesine sebep olur (Çelikkaleli ve Gündoğdu, 2005). İnsanların ihtiyaçlarını tamamen veya mükemmellikle tatmin edilmesi nadiren oluşan bir durumdur. Bu nedenle insanlar bir şeyin eksikliğini hissettiği zaman bu eksikliği yok etmek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister.

1.7.Fizyolojik ihtiyaçlar

İnsanın yaşamının devam ettirebilmesi için gerekli olan; su, yiyecek, uyuma ve benzeri bir takım temel fizyolojik gereksinimlerin tatmin edilmesi arzudur (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Fiziksel ihtiyaçlar giderilmediklerinde diğer ihtiyaçlar ortaya çıkmaz. Bu ihtiyaçlar giderildiği zaman ise, bundan sonraki ihtiyaçlar ortaya çıkmaya başlar.

1.8.Güvenlik ihtiyacı

Bunlar insanı kendisini güvenlik içerisinde hissetmesi için gereken gereksinimlerdir. Can ve mal tehdidi altında bir insan için güvenlik arama ihtiyacı yerine göre birinci derecede önem kazanabilir (Karaküçük, 2008).

1.9.Ait olma ve sosyal ihtiyaçlar

İnsan ait olmak, diğerleri ile birlikte olmak, kabul görmek ister²⁶. İnsan bu ihtiyaçları çoğu kez, aç bir insanın gıdaya arzusu kadar şiddetli duyar. Yöneticiler ya da liderler insanların bu ihtiyaçlarından hareketle, onlara spor faaliyetleri, piknikler, akşam yemekleri, doğum günü partileri, sinema veya tiyatro faaliyetleri kurmak, geliştirmek ve bunlara bizzat katılmayı teşvik eder (Karaküçük, 2008).

1.10.Saygınlık ihtiyacı

İnsanlar hem kendilerine hem de diğer insanlara göre önemli veya saygın görünme ihtiyacı içindedirler²⁶. Her iki saygınlık da hak edilmiş olmalıdır. Bunların karşılanması insana kendine güven, kendini değerli ve yeterli görme duygularını verir.

1.11.Kendini gerçekleştirme ihtiyacı

Basamağın en üst seviyesinde yer alan bu ihtiyaç daha alt basamakta yer alan ihtiyaçlar tatmin olmadan ortaya çıkmaz. Bu tip ihtiyaçlara örnek olarak, bireyin kendi potansiyelinin farkına olması, bir işi tek başına yapabilmek ve başarıya ulaşmak ve yaratıcı olabilmek için kendini sürekli geliştirmektir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı, insanın temelde tüm potansiyelini gerçekleştirme, hayatını dolu dolu yaşama ihtiyacını ifade etmektedir. Bu ise, rekreasyon amaçlarıyla eş anlamlılık demektir. Yani, kendini gerçekleştirme, rekreasyon yaşantısı ile aynı duyguları yaratmaktadır. O halde, rekreasyon uygulama hedeflerini, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşinin en tepesinde bulunan kendini gerçekleştirme ihtiyacı çerçevesinde değerlendirmek mümkün görünmektedir.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı otizmlili bireyler içinde önemlidir. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı hem başkalarına yardım etme noktasında hem de otizmlili bireylerin kendi potansiyellerini açığa çıkarma noktasında önem kazanmaktadır (Karaküçük, 2008).

1.12.Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

Rekreasyon 21. yüzyılın sıkıntılı bireyleri için bir gevşeme aracı olan ve psikolojinin düzenleyici bir etken olduğu kabiliyeti ile bir geçerlilik durumuna geldiği öngörülür. Rekreasyonun gerekli olduğu zamanlar, rekreasyon etkinliklerinin bireysel ve içtimai olarak etken kılınan yararlar yer almaktadır.

Bireysel yönden; fiziksel esenlik oluşturması, psikolojik kazanç sağlanması, sosyal çevre edinmesi, yaratıcı düşünce, bireysel yetenek ve beceri gelişimi, çalışmaya elverişli oluşumu ve iş gücüne etki, kişinin memnun olması, toplum açısından ise birlik ve beraber olmayı, yaratıcı bir kitle oluşturmak rekreasyonun sebeplerinden bir kaçını benimser (Karaküçük, 2008).

Kişisel hayatta yaşam döngüsünde etkisi olan bir den fazla faktör ve etken olduğu doğrulanır, insanın gereksinimleri de bu zamanlarda değiştiği gözlemlenir. Bu nedenle pek çok araştırmacı ve yazar rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerini bazı alt başlıklarda toplamıştır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

1.12.1. Fiziksel yönden

Orta düzeyde veya sistemli şekilde yapılan egzersiz yalnızca kas ve kemik gelişimini değil akciğerler ve kalp açısından da önemli etki sağlar. Bu yüzden fiziksel aktivitelerin dayanağını hareket etme gereksinimi oluşturur (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Özellikle birkaç araştırmalar kalp ve damar hastalıklarından aynı zamanda stresten uzak kalmanın en iyi değerlendirilmesi gereken boş zamanlarda yapılan fiziksel aktiviteler ve egzersizin önemini vurgulamakta yapılan bu egzersizlerin vücudun daha sağlıklı olmasını ve kalp krizi gibi ciddi etkenleri azalttığı görülmektedir (Güngörmüş, 2007).

Fiziksel aktivitenin omurilik ya da bel kemiği yaralanmalarına sahip insanlarda yaşamda kalma oranını yükselttiği görülmüştür. Buna ek olarak, birçok engelli kişi için yatak yarası ya da idrar yolu enfeksiyonu, esneklik kaybı ve ameliyat yaralarından kurtulma ile ilgili sorunlar gibi ikincil komplikasyonları azalttığı da görülmüştür. Birçok birey için, ikincil sakatlıklar temel durumdan daha kısıtlayıcıdır ki bu da rekreasyonel faaliyetler ile ilgilenmenin önemini göstermektedir.

Kişinin kendini tanıyabilmesi, yeteneklerinin ve yapabileceklerinin bilincinde olması ve en önemlisi sağlıklı olması için boş vakitlerini düzenli bir şekilde değerlendirmesi gereklidir. İnsan vücudunun sağlıklı şekilde kalabilmesi için, egzersiz faaliyetlerine katılmak; genç ve çocuk kitlesinin fiziksel ve psikolojik açıdan gelişebilmesi aynı zamanda yaşlıların ise zinde kalabilmeleri için gereklidir.

1.12.2. Sosyal yönden

Sosyal davranış iki ya da daha fazla birey arasında cevapların karşılıklı olarak değiş tokuş edilmesidir. Bu etkileşimlerin birçoğu çocuklar ve yetişkinler için boş zamanlarda gerçekleşir. Boş zaman büyük oranda sosyal bir olaydır. Doğal olarak, boş zaman sosyal yeteneklerin gelişmesinde ve sosyal değiş tokuşun karşılıklı etkileşiminde çok önemli bir rol oynar. Dolayısıyla rekreasyon sosyal destek ağlarının ve fark edilen sosyal desteğin inşa edilmesine yardım eder. Bireyler arasındaki bağlantılar, münasebetler ya da ilişkiler boş zaman deneyimleri sırasında güçlendirilebilir ya da test edilebilir. Aslında, fark edilen sosyal destek, bir bireyin başkaları tarafından ne kadar umursandığını hissettiği seviye, genellikle boş zamanlarda ortaya çıkar. Dolayısıyla, boş zaman sosyal ilişkilerin geliştirilmesi, devam ettirilmesi ve artırılmasında hayati bir rol oynarken sosyal destek ağları bireyin sağlığı, iyiliği ve yaşam kalitesi üzerinde hayati bir öneme sahiptir (Stumbo ve Peterson, 2004).

Rekreasyonel etkinlikler bireyin beraber vakit geçirmekten memnun kalacağı ve ilgi duyduğu alanların aynı olduğu farklı bireyler ile tanışmasına veya beraber

olmalarına yardımcı olur. Örneğin; basketbol, masa tenisi veya farklı spor branşları ile iç içe olmak sosyal statünün gelişmesinde ve iyi ilişkiler kurulmasında büyük rol oynar. Bu durumu değerlendirmeye alacak olursak rekreasyonel faaliyetlerin sosyalleşme zamanında önemli bir katkı sağladığını vurgulayabiliriz (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

1.12.3. Psikolojik yönden

Günümüz çağında boş zamanın sosyal hayatın ve çalışma standartlarının insanlar üzerinde oluşturduğu etki, yoğunluk, baskı ve tek düzeliği giderme veya düzenlemede önemli etkene sahip olduğu doğrulanır. Mevcut zamanda, ileri düzeyde teknoloji ve otomasyon bir yandan üretim artışı gösterir ve sermaye birikimi sağlanır ve kişinin gücünün daha az bir sürede çalışarak gerekli ve yeteri üretimi elde etmesine yardımcı olmakta; diğer bir yandan ise çevre kirliliği, asosyalleşme, yabancılaşma ve aşırı ses gibi etkenlerle aşırı yorgunluk ve yıpranmaya yol açabilmektedir. Rekreasyonel faaliyetlere gösterilen önemi ortaya koyar ve kişilerin sıkıntı ve stresden uzak kalmak ve bünyesini düzenlemek için daha çok boş zaman aktivitelerine gereksinimi vardır.

Rekreasyon psikolojik ve duygusal esenliğin geliştirilmesi için gerekli olan ortamı ve tecrübeleri sağlayabilir. Rekreasyon bireylerin kendilerini tanımlamalarının ve kavrayışlarının geliştirilmesinde önemli bir arabulucu olabilir, ayrıca stres atma ve endişenin azalmasında çok önemli bir görevi de yerine getirebilir.

Bireyler genellikle rekreasyon faaliyetlerine ile fiziksel ve sosyal faydalarından yansira psikolojik yararları içinde katılırlar. Rekreasyon faaliyetlerine katılmanın psikolojik yararlarının bulunmaktadır.

Stumbo ve Peterson'a göre bu faydalar şu şekilde sıralanmaktadır (Stumbo ve Peterson, 2004).

- Kendini tanıma, keşfetme, kendini betimleme ve kendini gerçekleştirme,
- Gelişmiş planlama, seçim yapma ve sorumluluk alma olanakları,
- Özgürlük, kontrol ve içsel motivasyonun ifade edilmesi için gelişmiş olanaklar,
- Stresi önleme, yönetme ve stresle başa çıkma yeteneğinin geliştirilmesi,

- Olumsuz olaylara uyum ve onlardan daha az etkilenme yeteneğinin geliştirilmesi,
- Endişe ve depresyon belirtilerinin azaltılması,
- Yaşam kalitesi, yaşam memnuniyeti ve psikolojik esenliğin artırılması olarak sıralanmaktadır.

1.12.4. Kişisel beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi yönünden

Bireylerin kendilerini keşfetmesi veya ne tür becerilere sahip olduklarını anlamasının en kolay yolu denemektir. Bir başka ifade bu durumun gerçekleşebilmesi ancak kişinin istediği veya sevdiği bir işi yapmasına bağlıdır. Sosyal yapıcılığı vurgulayan rekreasyon bugün vazgeçilmezdir ve kişisel gelişimin en önemli unsuru olarak kabul edilmektedir.

Herhangi bir faaliyeti rekreatif amaçlarla yapan kişi, bu faaliyet için beceri ve yetenekli diğer kişilerle kültürel ve sosyal ilişkiler kurarak ve devamlı çalışarak sağlayabilmektedir (Güngörmüş, 2007).

1.12.5. Duygusal yönden

İnsanları boş zaman aktivitelerine katılıma motive eden biyolojik, psikolojik, duygusal, sosyolojik ve kültürel faktörler vardır. İnsanlar bazı duygusal nedenler dolayısıyla da rekreasyonel etkinliklere katılım ihtiyacı duyarlar. Bir ihtiyacın en önemli göstergesi duygusal olarak tatmin olma ihtiyacıdır. Bu kimi zaman rekreatif etkinliklere katılma yoluyla, eğlenerek veya rahatlayarak giderilebilir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

1.12.6. Toplumsal yönden

Rekreasyonel gereksinimin toplumsal anlamda ihtiyaçların oluşmasındaki etken farklı konumlarda var olan bireylerin birbirlerini tanımalarına arkadaşlık kurmalarına ortak hedefler kitlesinde çalışmalarına imkan verilir. Özellikle insanların rekreasyonel aktivitelere girişim yoluyla elde edecekleri yasalar içinde yaşamlarını sürdürmeleri ve kaliteli bir toplum oluşumuna katkı sağlamaktır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Rekreasyon, kişinin kendisine olan öz güvenini bilmesi ve hoşuna giden işleri yapmaktan memnun kalması ekonomik, sportif ve sosyal faaliyetlere katılarak, günlük

hayattaki yaşanan sıkıntıdan uzak kalabilmek ve farklı bireylerle etkileşim kurarak sosyal bir kazanmasını sağlar (Kılbaş, 2001).

1.13. Rekreatif etkinliklere katılımı destekleyen unsurlar

Günümüzde insanların tercih ettikleri Rekreatif etkinliklere katılmaları için eskiye oranla daha çok vakitleri bulunmaktadır. Bu değişiklik daha kısa çalışma zamanları, tatil haklarında artış, evde artan otomasyon ve daha genç yaşta emekli olma gibi birçok faktöre bağlanabilir. Gibson ve Wood rekreatif talebi etkileyen faktörleri aşağıdaki başlıklar altında toplayarak açıklamaya çalışmıştır.

- **Daha çok kullanılabilir gelir:** Günümüzde serbest zaman harcamalarının her zamankinden daha yüksek olduğu görülmektedir, bunun nedenleri başında birçok ailede ücret alan iki kişi oluşu, ailelerin eskiye oranla daha küçük oluşu, gelişen mali danışma ve para yönetimi ve genç evlenmeler gelmektedir.
- **Gelişmiş mobilite:** Otomobil mülkiyetinde önemli bir artışla, insanlar şimdi bir dizi rekreatif etkinliğe katılmayı daha kolay buluyor. Diğer önemli olanlar: 2 otomobili olan ailelerde artış, gelişmiş altyapı, daha hızlı ve daha ucuz yolculuk.
- **Değişen ihtiyaçlar ve beklentiler:** Bugün toplum, serbest zamanı, günlük yaşamın önemli bir parçası olarak görüyor. Toplumdaki diğer değişimlerle birleştirildiğinde, bunun sonuçları: kişisel sağlık ve zindeliğe daha fazla ilgi, daha fazla macera ve yenilik arzusunda artış, “Sıkı çalış sıkı eğlen” tavrı, evlilikte ortak roller olmaktadır.
- **Provizyon (Tedarik):** Rekreatif etkinlikte yer almak sadece gerekli olanaklar varsa mümkündür. Son zamanlardaki bazı yenilikleri dry-ski alanları, serbest – form yüzme havuzları, sağlık kulüpleri, yüksek-teknolojili bowling alanları, yaşlı müşteriler için aktiviteler oluşturmaktadır.
- **Nüfus değişiklikleri:** İngiltere şimdi, yaşlanan nüfus olarak bilinen eskisinden daha yüksek bir oranda yaşlı insanlar - bir nüfusa sahip. Bu nüfus genellikle en büyük harcama gücüne sahiptir. Yaşlı insanların artışının ortaya çıkış nedenleri arasında tıptaki ilerlemeler nedeniyle daha uzun yaşayan insanlar, daha büyük sağlık bilinci, daha iyi mali planlama, artan olanaklar sayılabilir.

• **Serbest zaman ve rekreasyon endüstrisinin yapısı:** Serbest zaman ve rekreasyon gibi büyük ve farklı bir endüstrinin değişmez bir kompleks yapısı vardır. Bununla birlikte, çok geniş bir anlatımla, endüstri 3 tip sağlayıcıya ayrılabilir: Kamu sektörü, özel sektör ve gönüllü sektör (Gibson ve Wood, 2000).

Ağırlıklı olarak, kamu sektörü merkezi veya yerel devlet tarafından fon sağlanan bir film temin edilir ve tesisi kapsar. İngiltere’de boş zaman ve rekreasyondan sorumlu bakanlık vardır. Bu bakanlık ek sorumluluk olarak, sanat, radyo yayıncılığı, basın, müze ve galeriler, kütüphaneler, tarihi binalar ve turizmle ilgili devlet politikalarını yönlendirir. Merkezi hükümet İngiltere’de serbest zaman ve rekreasyonun sağlanmasında önemli bir rol oynar. Önemli bir fon sağlama kurumu ve politika yapan gruplar olarak hükümet serbest zaman ve rekreasyon endüstrisinde entegre bir oyuncu olmayı sürdürecektir. Bunun yanında yerel hükümetlerde sağlayıcılık konusunda görevler üstlenir.

Birçok yerel otorite yoğun bir dizi rekreasyonel hizmet sağlar, fakat kütüphane sağlayıcılığından ayrı olarak, bunu yapmak yasal zorunluluk altında değildir. Tipik bir otorite serbest zaman merkezleri, yüzme havuzları, parklar ve bahçeler, müzeler ve açık hava aktivite merkezleri gibi hizmetlerin çoğunu sağlar. Özel sektörde ise organizasyonlar, kamu sektöründeki gibi karsız hizmet sağlama felsefesi yerine başka her şeyden çok kar maksimizasyonuna yatırım yapma eğilimindedir. Karlar ağır basmıyorsa, özel sektör serbest zaman ve rekreasyon organizasyonları çalışmaz ve iş dışında çıkarlar (Gibson ve Wood, 2000).

Gerek özel sektörde gerekse kamusal sektörde olsun bireyleri rekreasyonel amaçlı aktivitelere yönlendiren nedenleri belirlemeye yönelik yapılan araştırmaların çokluğu azımsanamayacak ölçütlerdedir. Özellikle son dönemlerdeki yapılan araştırmalar çoğunlukla, bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize katılıma güdüleyen faktörlerin belirlenebilmesi için ölçek geliştirme çalışmalarından oluşmaktadır. Yapılan bu yoğun çalışmalar neticesinde, bireyi rekreasyonel amaçlı egzersize yönlendiren temel faktörler belirlenmiştir.

Bu faktörler;

• Vücut ve Dış Görünüm

- Sosyalleşme
- Rekabet
- Sağlık
- Diğerlerinin Beklentileri
- Beceri Gelişimi Eğlence vb. şeklinde gruplandırabilir (Güngörmüş, 2007).

1.14. Rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen unsurlar

Değişen ve bozulan sosyal ve fiziki çevre şartları insan sağlığını tehdit eder hale gelmiş, stres düzeyleri artmış ve dolayısıyla mutlu olmak zorlaşmıştır. Günümüzde mutluluğu ve huzuru arayan insan rekreatif etkinliklere yönelmiştir, çünkü dünya genelinde rekreasyon alanında yapılan bir çok çalışma bu tür faaliyetlerin insanların fiziksel ve psikolojik durumuna olumlu yönde etkisinin olduğunu göstermiştir.

İnsanların fiziksel ve psikolojik sağlığı için böylesine önemli olan aktivitelere neden katılmadıkları ya da katılamadıkları merak konusu olmuş ve pek çok araştırmacı tarafından incelenmiştir.

Alexandris ve Carroll yapmış oldukları birçok çalışmada insanların farklı nedenlerden dolayı rekreatif etkinliklere katılmadıklarını, engellendiklerini ortaya koymuşlardır. Bu engelleri belirleyeme yönelik birçok teori ve model geliştirilmeye çalışılmıştır (Crawford ve Godbey, 1991). Godbey ve Crawford'ın etkileşim gösterdikleri ve prensipleri 3 maddeye ayıran kişinin boş zaman faaliyetlerine gösterdikleri ilgi

- Bireysel
- Bireylerarası
- Yapısal faktörlerce engellenir.

Kişisel faktörlerde benimsenen kişinin psikolojik durumu ve tutumudur. Bireyin yetenek seviyesini bilmesi, faaliyete kasten tutumu ve faaliyetin veriminin azalması durumu bu aktiviteye verilebilecek etkidir.

Bireylerarası etkenler ise kişiler arasında iletişimin veya kişiler arasında olan etkileşimin neticesidir ve faaliyete katılım için bir dost veya eş bulup maddi anlamda kazanç sağlamak ve vakit gibi etkenler gösterilecek örneklerdir.

Önemli faktörlerden biri ise; boş zaman kavramı ve katılma arasındaki etkileşimi belirten yapısal engellerdir.

- Boş Zaman Aktivitelerine Katılım
- Bireylerarası Engeller
- Yapısal Engeller
- Bireysel Engeller

2. ZAMAN KAVRAMI

2.1. ZAMAN

Zaman; tasarruf edilemeyen, ödünç alınamayan veya satın alınamayan yalnızca kullanılan ve kayıp edilen, tekrarı mümkün olmayan, geri getirilemeyen ve nesnelere uzaydaki hareketlerine göre ölçülebilen, bölümlere ayrılabilen soyut bir kavramdır (Eren, 1993).

2.1.1. Kullanımına Göre Zamanın Çeşitleri

Temel İhtiyaçlar İçin Ayrılan Zaman

Yaşamı sürdürebilmek için uyku, yeme-içme, vücut bakımı, temizlenme, giyinme gibi mecburi ihtiyaçlar için ayrılan zamandır. Her insanın yaşam zorunluluğu olan bu ihtiyaçlar için ayırdıkları zaman dilimi farklılıklar oluşturabilmektedir (Binarbaşı, 2006).

Çalışma Zamanı

İnsanların geçimlerini devam ettirebilmek için ayırdıkları zamanı kapsar. Çalışma ve buna bağlı eylemler, görevler için ayrılan zaman, öğrenimle geçen zaman çalışma zamanı içerisinde yer alır (Binarbaşı, 2006).

Boş Zaman

Boş zaman, zorlayıcılıktan kurtulma, özgürleşme anlamını çağrıştırır. İrade ve tercihleri kapsayan bir serbest olma yaşamı olarak tanımlanır. Özgürleşmeden denetime kadar bir çok anlam taşır. Özellikle de, seçme/tercih, kaçış, spontane gelişmeler ve rahatlık anlamlarıyla daha yakın ilişkilidir. İşlerin zorlayıcı dünyasından, gevşeme, ferahlama ve kendini rahata bırakma durumunu ifade eder (Hibbins, 1996).

2.1.2. Zamanın Kullanımı

Zamanı iyi değerlendirebilmek, etkili ve verimli olmasını sağlamak, bir eğitim işi, bireyin iş hayatına, dinlenmesine, eğlenmesine biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların giderilmesine ayırdığı zaman birimleri arasında düzeni iyi kurabilmesine doğrudan bağlıdır. Hayata atılan bir bireyin başarılı olmasında onun zaman anlayışının büyük önemi bulunmaktadır. Bu bilgi ve alışkanlıklar hayatın her saniyesini verimli bir şekilde

kullanmayı sağlayarak, bireyin başarısında birinci derecede rol oynayacaktır (Canan, 1997).

2.2. SERBEST ZAMAN

Serbest zamanlar doğru kullanıldığında, insana; zevk, heves, yetenek, sorumluluk, özgürlüğünü yaşama imkânı vermektedir. Ülkemizde çeşitli kuşakların, serbest zamanlarını değerlendirme yönünden herhangi bir eğitime tabi tutulmadıklarından serbest zamanlarını edilgen ve yararsız bir biçimde kullandıkları bir gerçektir. Eğitim sistemimizde eksikliği görülen, uzun bir süre ciddi bir biçimde ele alınmayan ve uygulanmayan tüm yaş gruplarının bir gereksinimi olmakta devam eden bu durum hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkeler için bir sorun olarak ele alınmıştır (Tezcan, 1994).

2.2.1. Serbest Zaman ve Serbest Zamanı Değerlendirme Kavramları

Serbest zaman sanayileşme ve endüstrileşme sonucu meydana gelen bir kavramdır. Endüstriyel gelişmeler ile beraber mesai saatlerinin belirlenmesi, bu saatler dışında kalan "serbest zamanın" evrensel bir insan payı olarak kabullenilmesini sağlamıştır. Serbest zaman, günlük yaşantı içinde çalışma, uyuma, yeme-içme ve kısacası temel ihtiyaçlar karşılandıktan sonra arta kalan zaman dilimidir (Nurettin, 1973).

2.2.2. Serbest Zamanı Değerlendirme

Serbest zaman, vakti öylesine geçirme aracı olmamalıdır. Serbest zamanın onarıcı bir biçimde değerlendirilmesinin herkes için ve tüm toplumlar için bir çok faydası bulunmaktadır. Serbest zamanı değerlendirirken yapılan faaliyetler kişisel veya topluluk için olsun yapıcı, geliştirici olmalı, zamanı gelişi güzel geçirme değil, gerektirdiği gibi harcama olarak anlamlandırılmalıdır (Nurettin, 1973). Serbest zamanın şekli, süre ve ihtiyaç duyulan giderilme şekli ülkenin iklim, coğrafi konum ve kültürüne göre farklılıklar gösterir (Zorlu, 1973).

Serbest zaman aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır (Arslan, 2011):

- Sıradan serbest zaman faaliyetleri,
- Sistemli serbest zaman faaliyetleri.

2.2.3. Sıradan Serbest Zaman Faaliyetleri

Eğitime ihtiyaç duyulmayan ya da çok az ihtiyaç duyulan sıradan serbest zaman faaliyetleri, birey için oldukça tatmin edicidir. Kişisel tatminin sağlandığı ve temel amacı eğlenme, zevk alma olan kısa zamanlı faaliyet türleridir. Sıradan serbest zaman faaliyetlerinden alınan haz da kısa zamanlıdır ve kariyer oluşturmaz. Sıradan serbest zaman etkinlik Őekilleri kendi arasında farklılıklar gösterebilir; parkta gezinme, açık hava gösterisi izleme, piknik yapma gibi. Çeşitleri arasında şunlar sayılabilir: oyunlar, dinlenme, pasif eğlence, aktif eğlence, sohbet, duygusal uyarılar (Arslan, 2011).

2.2.4. Sistemli Serbest Zaman Faaliyetleri

Kişisel ve sosyal ödüller sunan ve ekonomik arzuların göz ardı edildiği bir toplumda gerçekleşen sistemli serbest zaman faaliyetleri; etkinliğe katılanların, önemli ve ilginç bulduğu bir etkinliği, sistemli bir Şekilde takipte olmasıdır. Bu tür etkinliklerde katılanlar, yoğun bir haz alacakları ve özel yetenek, bilgi ve tecrbe kazanacakları, çalışma dışı kariyerlere doğru ilerlerler. Belirli etkinliklerde, katılımı sağlayan uğraşılar yavaşça büyür ve tipik olarak; özel yeteneklerin ve bilginin başlaması, gelişimi, kurulması, sürdürülmesi ve azalması aşamaları görülür (Arslan, 2011).

3. BOŞ ZAMAN

3.1. BOŞ ZAMAN KAVRAMI

Kişiler için ihtiyaçlarını gidermek, geçimlerini sağlamak ne kadar önem arz ediyorsa, kendine boş zaman yaratmak ve bu zamanı en iyi şekilde değerlendirmek de o derece önem arz etmelidir (Gülbahçe, 1996). Boş zaman; bütün gereksinimlerden kurtulduğu ve kendi arzusuyla seçeceği bir faaliyetle ilgileneceği zaman olarak söylenmektedir (Tezcan,1993). Ayrıca kişinin içinde bulunduğu ruh hali, yaratıcılık ve ruhsal değerlerin bir kaynağı olarak ta ele alınabilir (Zengin, Sertbağ ve Kolayış, 2001). Daha geniş ve amaca uygun olabilecek tanımlamada, boş zaman; kişinin zorunluluklar haricinde, yönelimleri ve istekleri yönünde dilediği gibi oyalanabilmesi, dinlenmesi, eğlenmesi veya bireysel gelişim için hak ettiği zaman bölümüdür.

3.1.1. Boş Zaman İle Serbest Zaman Arasındaki Farklılıklar

Serbest zaman; uyku, zorunlu kişisel ihtiyaçlar ve çalışma zamanından arta kalan bölüm; boş zaman ise, kişinin mesleki, ailevi, toplumsal görevlerini ve yaşamını sürdürebilmesi için zorunlu olan durumları yerine getirdikten sonra, hür iradesiyle gerçekleştirebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini geliştirme, toplumsal yaşama gönüllü olarak katılma gibi uğraşları eyleme dönüştürebileceği zaman dilimi şeklinde tanımlanmıştır. Boş zaman, kişiyi zorlamanın olmadığı veya en az olduğu, kendi seçimlerimize göre tüketilen isteğe bağlı zamandır (www.sporbilimleri.org).

3.1.2. Boş Zamanların Artışının Sebepleri

Boş zamanlarda yaşanan artışa sebep olarak şunlar sıralanabilir:

- Sosyal, ekonomik ve teknolojik olarak yaşanan değişim ve gelişimler, iş hayatında zaman ve anlayış yönünden meydana gelen değişimler,
- Ekonomik gelirden yaşanan yükselişler veya bireysel harcamalardaki (barınma, yiyecek, giyim vb.) bireysel kısıtlamalar (tasarruf),
- Ulaşımında sağlanan imkanlara paralel olarak insanların daha hareketli bir yaşam sürmeleri,
- Farklı ihtiyaçların ve beklentilerin olması. Örneğin; sağlıklı yaşam hakkında daha fazla bilgi edinmeleri ve bununla birlikte boş zaman ve iş hayatı arasında bir denge yaratmak peşinde olmaları,

- Kent hayatının yarattığı monotonluk sebebiyle kırsal bölgelere gitme yatkınlığının olması, sayılabilir (Johnson, Bourke ve Morrison, 2000).

3.1.3. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

3.1.3.1. Dinlenme Fonksiyonu

Dinlenme, iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile fiziksel aşınmaları ve sinir gibi faktörleri ortadan kaldıran bir görev üstlenmiştir. Günlük çalışma sürelerinin 12–15 saat olduğu sanayi devriminin ilk zamanlarında, işçiler veya çalışanlar boş zamanlarında dinlenme fonksiyonunu yalnızca fiziksel gücü yeniden elde etmek anlamında değerlendirmişlerdir. Çalışan için boş zaman, bir sonraki çalışma saatlerine fiziksel anlamda hazır olma durumu olarak kullanılmıştır (Karaküçük, 2005).

3.1.3.2. Gelişim Fonksiyonu

Boş zamanın verimli veya verimsiz kullanımlarında birtakım değerler meydana gelmektedir. Buna göre boş zaman doğru şekilde kullanıldığı zaman insana dinlenmek, eğlenmek, kişisel gelişim sağlamak, sosyalleşmek, vs. gibi insanın kendi kendini bulmasına yardımcı olur. Yanlış kullanıldığında ise; zararlı alışkanlıkların ortaya çıkmasına, dikkatsizlik, başıbozukluk, serserilik, duygu darlığı, can sıkıntısı, bıkkınlık, sinirlilik vb... gibi davranışlar kazanılmasına sebebiyet verir. İnsan yaratılışı itibarıyla boş durmamaktadır. İnsan olumlu ya da olumsuz sürekli bir iş halindedir. İyi-kötü, doğru-yanlış, helal-haram şeklinde bir aktivite içinde olmak zorundadır. “Boş zaman iki tarafı da keskin bir kılıç gibidir. Olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim, olumsuz kullanılırsa bunalım, başıbozukluk gibi problemler ortaya çıkar” (Karaküçük 2005).

3.1.3.3. Eğlenme Fonksiyonu

Torkildsen, eğlenmenin güdüsel bir istek olduğunu ve boş zamanlarımızda bizleri memnun kılacak anlara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir (Torkildsen, 2005). İnsanlar artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde yoğun olarak yer almakta, spora ve eğlenceye olan bu ilgi 20. yüzyılın başlarında giderek çoğalmakta olan bir akımın etkisiyle; sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önemde artmıştır ve artmaya da devam etmektedir (Horner ve Swarbrooke 2005).

3.1.3.4.Boş Zamanları Değerlendirmenin Yararları

Curtis (1979) boş zamanları değerlendirmenin yararlarını temel olarak üç ana başlıkta toplamıştır. Bunlar; fiziksel, psikolojik ve sosyal yararları olarak sıralanmaktadır.

3.1.3.5.Fiziksel Yararları

Hayatın ilerletilebilmesi için hareket gereklidir; yemek yeme, yürüyüş, çeşitli hareketlerde bulunulması gibi. Sağlıklı gelişim ve yaşamı sürdürmek için uygun bir fiziksel yapı ve fiziksel aktivite elzemdir. Araştırmalar düzenli fiziksel aktivite, şişmanlığı, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarını, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıklarını vb. gibi önüne geçmede etkili olduğunu göstermektedir. Egzersizle sağlığı korumak bilimsel dayanağı olan bir gerçekliktir (Zülal, 2002).

3.1.3.6.Psikolojik Yararları

Boş zamanların değerlendirilmesinin psikolojik yönden faydaları şu şekilde sıralanabilir; birey boş zamanlarını olumlu şekilde değerlendirerek fiziksel, zihinsel ve toplumsal etkenlerin bütünleşmesinden doğan kişilik sahibi olur. Bireylerin dürüst, adil, hoşgörülü, kibar ve anlayışlı olmalarına katkıda bulunur. Saldırganlık eğilimlerinin düşmesi ve cinsel gerginliklerin ortadan kaldırılması boş zamanların değerlendirilmesi aracılığıyla gerçekleşebilir. Boş zaman etkinlikleriyle birey herhangi bir gruba, takıma veya organizasyona katılarak yalnızlığını giderebilir. Birey bu faaliyetlerin içinde bulunarak, dışa dönük kişilik geliştirme olanağına sahip olur (Gedik, 1985).

3.1.3.7.Toplumsal Yararları

Doğal özelliklerinden dolayı insanlar sosyal özellikleriyle yaratılmışlardır. Kişiler birbirleriyle olan ilişkilerinde yalnızca temel fizyolojik ihtiyaçlarını gidermezler. Aynı zamanda bir takım sosyal ihtiyaçlarını da giderirler. Uzun bir süreç olan sosyalleşmede, boş zaman aktiviteleri de sosyalleşme açısından bir hizmet sürecidir.

Bireyin boş zamanlarda kazandığı davranışlar bütün yaşamı etkileyebilir. (Kılbas, 1994). Aile ve arkadaş grupları sosyalleşme sürecinde büyük önem arz eder. Grup halinde yapılan faaliyetlerde katılımcılar sosyal ihtiyaçlarını karşılar veya ortamları hazırlar. Bu durum bireyde tatmin yaratır ve kendini tanımasına yardımcı olur.

Boş zaman faaliyetlerine katılan birey kendisi için ikinci bir kimlik yaratma sürecine girmiş olur ve bu etkinliklerine katılmak, katılanların sosyal statüsünü yükseltir (Cordes ve İbrahim, 1991).

3.1.3.8.Boş zaman davranışlarını etkileyen faktörler

Morgan, bireyler boş zaman kullanımını etkileyen durumları beş kategoride toplamıştır. Aile, referans grupları, önceki fikirler, kişilik ve kültürdür Morgan' ın ele aldığı faktörlerdir (Bowdin, McDonnell, Allen ve O'Toolo, 1999).

3.1.3.9.Aile

Gençlerin boş zaman kullanımına önemli bir şekilde etki eden önemli bir boyuttur. Zira aile bireyin boş zamana katılımını, kaynak ve olanaklarını ciddi şekilde etkilemektedir. Gençlerin yaşam tarzları, ailenin sahip olduğu imkânlarıyla beraber sorumluluk ve görevleriyle de ilgilidir. Yine aile yapısında gelen değişiklikler de (evlenme, boşanma) boş zaman davranışına tesir etmektedir (Bull, Hoose ve Weed, 2003). Aile içinde elde edilen değer ve normlar bireyin boş zamanını kullanım şekli konusunda sahip olduğu tutum ve davranışlara etki ettiği ifade edilmektedir. Ailenin sahip olduğu değer ve normlar, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerle beraber kırsal ve kentsel aile oluşuna göre değişiklikler meydana getirmektedir (Emir, 2012).

3.1.3.10. Referans Grupları

Yakın ilişkiler içerisinde olan bireylerin davranışından etkilenenler bu grupta bulunurlar (akranlar, aile, arkadaş ve komsular). Bunlar öncelikli referans gruplarıdır. Daha az temasta bulunan bireyler ise ikincil referans grubu olarak tanımlanmaktadır (Köybaşı, 2006).

Genç bireylerin sosyalleşmeleri gerçekleşirken bu yöndeki eğilimlerinde aile kadar arkadaş çevreleri de önemli bir yere sahiptir. Bu durum tutum ve davranışların oluşmasında da etkilidir. Bireylerin boş zaman aktivelerine katılma sebeplerine ilişkin araştırma sonuçlarına göz atıldığında, ilk nedenin sosyal etkileşim gereksinimi ve arkadaşlık kurma isteği olarak göze çarpmaktadır. Grup halinde gerçekleştirilen faaliyetlerde, bireylerin motivasyonun yüksek olduğu ve boş zamanlarını değerlendirme açısından informal etkileşimin en yoğun yaşandığı sosyal çevrelerin arkadaş grupları ve aile çevresi olduğu ileri sürülmektedir (Yetiş, 2008).

3.1.3.11. Önceki Fikirler

Ekipler içerisinde tecrübe sahibi olan kişiler bulunur ve bunlar fikir lideri olarak tanınırlar, boş zaman deneyimi bulunan bu kişiler yeni boş zaman deneyimleri üretirler. Üretilen fikirler gruplar tarafından araştırılarak eyleme dönüştürülür. Böylece yeni boş zaman etkinlikleri ortaya çıkar. Yeni boş zaman hizmetlerine ayak uydurmak normal bir dağıtım eğrisini takip eder (Köybaşı, 2006).

3.1.3.12. Kişilik

Boş zaman aktivitelerine yönelim kişiliklere göre farklılık gösterebilmektedir. Gençler; içe dönük, dışa dönük, utangaç, kendine güvenen, agresif, çekingen, dinamik, tembel olabilir. Boş zaman faaliyetlerinin tercih edilmesinde bu faktörler önemli bir etkiye sahiptir (Köybaşı, 2006).

3.1.3.13. Kültür

Kişi kültürel unsurların baskınlığı ile toplumsallaşabilirken doğanın içine aldıklarının haricinde bazı nitelikler kazanmakta ve kazanılmış veya öğrenilmiş özellikleri yansıtan toplumsal davranışlar sergilemeye başlamaktadır (Ertürk, 1972).

Toplumun genel kültür yapısı boş zamanları değerlendirme etkinlikleri olan rekreasyon faaliyetleri üzerinde de etkili olmaktadır. Kültürel yapı göz önünde bulundurulmaksızın bir rekreasyon etkinliği düşünülemez. Son yıllarda modern ulaşım ve iletişim teknolojileri sayesinde kültürel engeller büyük ölçüde kaldırılmıştır (Emir, 2012).

3.1.4. Boş Zaman Seçimlerini ve Katılımları Etkileyen Faktörler

Boş zaman davranışını etkileyen faktörler yanında boş zaman faaliyetlerinin seçimini etkileyen faktörler de bulunmaktadır. Torkildsen (2005) boş zaman seçimlerini ve katılımları etkileyen faktörleri 3 gruba ayırmıştır:

3.1.4.1. Kişisel Faktörler

Kişinin ihtiyaçlarını, ilgilerini, davranışlarını, yeteneklerini ve yetiştirme şekilleriyle kişiliklerini içerir.

3.1.4.2.Fırsat Faktörleri

Kaynaklar, imkânlar, programlar, aktiviteler ve bunların kalitesi, cazibeleri ve yönetimlerini içeren faktörlerdir.

3.1.4.3.Sosyal Faktörler ve Maddi Durum

Gelirleri, meslekleri, kendi idarelerindeki sosyal ortamlarında bireylerin kendilerini buldukları durumları ve onların maddi durumlarını içerir (Köybaşı, 2006). Millen (1983) ise boş zaman kullanımına etki eden bu faktörlere sosyal, ekonomik, meslek, yaş ve cinsiyet ile demografik gelir gibi faktörleri de eklemektedir.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Batman ilinde görev yapan öğretmenler 155 kadın ve 243 erkek sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 398 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama yöntemleri şu anki veya geçmişte var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan çalışma yaklaşımıdır. Çalışmada ele alınan nesne ya da kişi kendi koşulları içinde tanımlanır.

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında, Batman il milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin yaş, medeni durum, cinsiyet, gelir durumu, kıdem, düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılıp katılmama, üniversite kampüsünde yer alan rekreatif alanları yeterli bulup bulmama, üniversite kampüsündeki rekreasyon alanlarından faydalanıp faydalanmama, herhangi bir spor salonuna üyeliği olup olmama ve daha önce aktif olarak spor yapıp yapmama değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise; yukarıda belirtilen değişkenlere göre öğretmenlerin “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” alt boyutlarının farklılaşp farklılaşmadığı bazı istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir.

4.2. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

4.2.1. Kişisel bilgi formu

Öğretmenlerin bireysel durumları açısından bilgi oluşturmak ve araştırmanın inceleme hakkında olan bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

4.2.2. Boş zaman engelleri ölçeği

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği 20 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçeğin Cronbach’ s Alpha iç tutarlılık değeri 0.878 çıkmıştır.

Tablo 2. Boş zaman engelleri ölçeği, zaman ve ilgi alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
16	İş/çalışma zamanının yoğun olması
17	Ailem için zaman ayırmak zorunda olmak
18	Program zamanlarının uygun olmaması
19	İlgili olmamak
20	Rutin programı bozmak istememek

Tablo 3. Boş zaman engelleri ölçeği, birey psikolojisi alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi
2	Kendini yorgun hissetmek
3	Sakatlanmaktan korkmak
4	Sağlık problemleri
5	Kendini güvende hissetmemek
6	Sosyal ortamlardan mutlu olmamak

Tablo 4. Boş zaman engelleri ölçeği, bilgi eksikliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
7	Nerden öğreneceğini bilmemek
8	Nerede katılacağını bilmemek
9	Öğretecek kimsenin olmaması

Tablo 5. Boş zaman engelleri ölçeği, ulaşım sorunu alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
12	Ulaşımın zaman alması
13	Arabamın olmaması
14	Yeteri kadar paranın olmaması

Tablo 6. Boş zaman engelleri ölçeği, tesis yetersizliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
10	Tesislerin yetersiz olması
11	Sunulan hizmetleri beğenmemek

Tablo 7. Boş zaman engelleri ölçeği, arkadaş eksikliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
15	Berber katılacak kimsenin olmaması

4.3.İstatiksel Analiz

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş olup verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Varyans eşitliğine ise Levene testi ile test edilmiş olup varyans eşitliğinin sağlandığı görülmüştür. Bağımsız guruplar arasındaki farklılık ise bağımsız guruplarda T testi ve One Way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

Tablo 8. Araştırmaya katılan bireylerin toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Cinsiyet		T	P
	Kadın (N=155) Ortl. ± S.D	Erkek (N=243) Ortl. ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,76±3,11	12,91±2,69	1,752	0,033*
Birey psikolo.	11,77±2,53	11,93±2,72	0,340	0,732
Bilgi eksikliği	6,69±1,61	6,06±1,74	2,079	0,038*
Ulaşım sorunu	5,90±1,69	5,17±1,59	1,779	0,041*
Tesis yetersiz.	4,71±1,53	4,41±1,50	1,490	0,138
Arkad eksik.	1,91±0,79	1,79±0,76	0,514	0,609
Toplam puan	42,74±5,69	42,07±6,79	0,542	0,588

*P<0,05

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği ve ulaşım sorunu alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P<0,05).

Buna karşın; birey psikolojisi, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05).

Tablo 9. Araştırmaya katılan bireylerin toplam puanlarının medeni durum değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Medeni durum		T	P
	Bekâr (N=227) Ortalama ± S.D	Evli (N=171) Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,99±2,29	13,08±2,59	0,109	0,011*
Birey psikoloj	11,22±2,59	12,14±2,68	0,311	0,023*
Bilgi eksikliği	6,19±1,78	6,28±1,78	0,309	0,749
Ulaşım sorunu	5,59±1,59	5,38±1,68	0,669	0,489
Tesis Yetersiz	4,51±1,62	4,41±1,52	0,533	0,601
Arkad. eksikl.	1,91±0,87	1,81±0,79	0,211	0,840
Toplam puan	43,07±6,19	43,29±6,59	0,057	0,949

*P<0,05

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi ile birey psikolojisi alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (P<0,05).

Buna karşın; bilgi eksikliği, ulaşım sorunu tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Tablo 10. Araştırmaya katılan bireylerin toplam puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Yaş (yıl)			F	P
	21-30 (N=201) Ortalama ± S.D	31-40 (N=112) Ortalama ± S.D	40< (N=85) Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	14,11±2,21	13,22±3,21	13,11±2,71	1,430	0,239
Birey psikoloj.	11,31±2,78	11,82±2,69	12,89±2,61	5,011	0,008*
Bilgi eksikliği	5,69±1,61	6,41±1,88	6,61±1,79	2,501	0,084
Ulaşım sorunu	5,81±2,21	5,51±1,69	5,46±1,36	0,668	0,509
Tesis yetersizli	4,11±1,40	4,52±1,61	4,49±1,51	1,601	0,211
Arkadaş eksik.	1,89±0,79	1,81±0,68	1,69±0,80	1,209	0,311
Toplam puan	42,92±7,11	43,29±6,59	44,25±6,11	0,677	0,511

* $P<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların yaş guruplarına göre karşılaştırılmasında, birey psikolojisi alt boyutu dışındaki tüm alt boyutların yaş gurupları ile karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, birey psikolojisi alt boyutunda ise 40 yaş üstü bireylerin diğer bireylere göre istatistiksel açıdan daha yüksek toplam puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 11. Araştırmaya katılan bireylerin mesleki kıdem alt boyutuna göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Kıdem					F	P
	21 yıl ve üs. (N=75) Ort.± S.D	16-20 yıl (N=87) Ort. ± S.D	11-15 yıl (N=62) Ort. ± S.D	6-10 yıl (N=73) Ort. ± S.D	1-5 yıl (N=101) Ort. ± S.D		
Zaman ve ilgi	12,39±2,59	12,87±2,19	13,57±2,79	13,71±2,83	13,06±2,88	1,209	0,311
Birey psikoloj.	13,98±2,37	12,03±1,87	11,76±2,18	12,99±3,38	11,47±2,79	2,715	0,038*
Bilgi eksikliği	6,75±1,39	6,45±1,44	6,99±1,73	7,12±2,09	6,11±1,82	1,461	0,221
Ulaşım sorunu	5,66±1,33	5,11±1,84	5,37±1,64	5,62±1,79	5,91±1,32	1,661	0,159
Tesis yetersiz.	4,41±1,33	4,40±1,41	4,19±1,39	4,61±1,59	4,51±1,80	0,449	0,758
Arkadaş eksik.	1,72±0,58	1,82±0,99	1,65±0,87	1,63±0,79	1,98±0,78	1,829	0,131
Top. pu.	44,91±6,47	42,68±5,88	43,53±6,18	45,68±7,75	43,04±6,94	0,922	0,449

* $P<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarının toplam puanları ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, mesleki kıdem değişkeni ve birey psikolojisi alt boyutu puanlarının karşılaştırılmasında en yüksek kıdeme sahip bireylerin toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek değerlere sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 12. Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir durum değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenl.	Aylık gelir durumu (TL)				F	P
	3001-4000 (N=209) Ort. ± S.D	4001-5000 (N=101) Ort. ± S.D	5001-6000 (N=56) Ort. ± S.D	6000< (N=32) Ort. ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,99±2,58	12,18±3,11	11,74±2,79	11,78±1,81	0,748	0,482
Birey psikoloj.	13,89±3,59	13,51±2,51	12,09±2,59	11,88±2,61	4,054	0,021*
Bilgi eksikliği	6,38±1,79	6,29±2,22	5,99±1,38	5,71±1,49	1,985	0,189
Ulaşım sorunu	5,54±1,71	5,69±2,11	5,51±1,69	5,40±1,88	0,419	0,671
Tesis yetersizli	4,50±1,51	4,81±1,72	4,25±1,39	4,37±1,58	2,281	0,131
Arkadaş eksik.	1,94±0,81	1,89±0,87	2,11±0,99	2,02±0,70	2,857	0,163
Toplam Puan	44,42±6,47	44,37±7,11	41,69±6,62	41,16±6,22	0,331	0,697

* $P<0,05$

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi eksikliği, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği toplam puanlar ile aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, aylık gelir durumu ile birey psikolojisi alt boyutu puanları arasındaki karşılaştırmada düşük aylık gelire sahip bireylerin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 13. Katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Düzenli fiziksel aktiviteye katılım		T	P
	Evet (N=103) Ortalama ± S.D	Hayır (N=295) Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	12,99±2,81	12,78±2,89	1,471	0,139
Birey psikoloj.	12,01±2,59	12,27±2,82	0,638	0,519
Bilgi eksikliği	6,32±1,51	6,29±2,09	0,169	0,859
Ulaşım sorunu	5,59±1,72	5,43±1,81	1,089	0,269
Tesis yetersizli	4,42±1,42	4,39±1,59	0,181	0,861
Arkadaş eksik.	1,68±0,68	1,95±0,79	1,369	0,011*
Toplam puan	43,01±6,07	43,11±7,03	0,731	0,459

*P<0,05

Araştırmaya katılan bireylerin düzenli fiziksel aktiviteye katılanlarla düzenli fiziksel aktiviteye katılmayanların toplam puanlarının alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05). Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutuna göre düzenli fiziksel aktiviteye katılanların toplam puanı, düzenli fiziksel aktiviteye katılmayanların toplam puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir (P<0,05).

Tablo 14. Araştırmaya katılan bireylerin toplam puanlarının bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Herhangi bir spor sal. üyelik dur.		T	P
	Evet (N=75) Ortalama ± S.D	Hayır (N=323) Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	13,59±3,15	12,98±2,61	1,439	0,147
Birey psikoloj.	11,69±2,68	12,18±2,76	1,209	0,231
Bilgi eksikliği	5,99±1,95	6,49±1,71	1,939	0,059
Ulaşım sorunu	5,29±1,61	5,59±1,91	1,281	0,211
Tesis yetersizli	4,29±1,49	4,44±1,49	0,451	0,661
Arkadaş eksik.	1,61±0,59	1,96±0,78	2,881	0,004*
Toplam puan	42,49±6,53	43,67±6,49	1,191	0,241

*P<0,056.

Araştırmaya katılan bireylerin herhangi bir spor salonuna üye olanlarla olmayanların toplam puanlarının alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05). Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların arkadaş eksikliği puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların arkadaş eksikliği puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur (P<0,05).

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ülkemizde yer alan milli eğitime bağlı ilköğretim okulları ülkemizin geleceğini şekillendiren bireyleri yetiştirmede önemli görevler üstlenmişlerdir. Çünkü en küçük yerleşim bölgelerinde bile eğitim gören bireyler için ilköğretim okulları, sadece eğitim vermekle kalmaz, bireylerin; ruhsal, fiziksel ve sosyal durumlarını koruyarak onların daha katılımcı olmalarını sağlayan kurumlardır. (Bakırhan 2014).

Bu konuda da bu kurumlarda eğitim veren öğretmenlere büyük işler düşmektedir. Tabii insanoğlunun zihinsel yorgunlukların üstünden gelebilmesi, yorucu zihinsel faaliyetlerin ardından zihinsel rahatlama sağlayıcı faaliyetlere katılması ile mümkün olabilmektedir. Yapılacak olan faaliyetlerin düzenli olabilmesi için engelleyici faktörlerin belirlenip buna göre programlar yapılması gerekir.

Bizimde buna yönelik yapmış olduğumuz çalışma sonuçlarını incelediğimizde; Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği ve ulaşım sorunu alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Buna karşın; birey psikolojisi, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi ile birey psikolojisi alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($P<0,05$).

Buna karşın; bilgi eksikliği, ulaşım sorunu tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Medeni durum ve cinsiyet değişkeninde zaman ve ilgi alt boyutunun evli ve bayanlarda yüksek çıkma sebebinin; evli olan bireylerin evlendikten sonra eş ve

çocuklarına ayırması gereken zamandan dolayı gün içinde kendisine ayıracak zaman biriminin daha kısa olması ve aile içi sorumluluklardan kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Yapılan bir çalışmada, kadınların aktiviteye katılımında yorgunluk hissetmeleri ve sakatlanma konusunda erkeklere oranla daha fazla etkilendikleri, bu durumun kadınlarda daha fazla engel teşkil ettiği gözlenmiştir. Ayrıca aktivitelere katılımında bilgi eksikliğinin (yapılacak aktivitenin nerede olacağı, öğretecek kimsenin olmayışı) kadınlarda erkeklere oranla daha fazla olduğunu bulunmuştur. Ayrıca erkeklerin kadınlara nazaran sakatlanmayı ve zarar göreceğini daha fazla önemsedikleri bulgusuna varmışlardır (Önal, 2017).

Ekinci ve ark. (2014) Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi çalışmasında bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında oluşan anlamlı farklılığın kadınlardan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Ayrıca; araştırmamıza katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin ölçüm sonuçlarının yaş değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarına ait toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Ancak yaş değişkeninde 40 yaş üstü bireylerin birey psikolojisi alt boyutu toplam puanında diğer bireylere göre istatistiksel açıdan daha yüksek toplam puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Medeni durum ve yaş değişkeninde birey psikolojisi alt boyutunun yüksek çıkmasının sebebinin bireylerde ilerleyen yaş ile birlikte aile içi sorumlulukların artması ve artan sorumlulukların etkisiyle bireylerin stres dolu bir yaşam tarzına maruz kalmalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Bunula ilgili çalışmaları incelediğimizde; Emir (2012)'in üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; boş zaman engellerine ait bulgularda yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmıştır. Bu bulgulara ait sonuçlarda 24 yaşın üstündeki grupların puanları 20 yaş gruplarında daha yüksek saptanmıştır.

Ayrıca Üstün (2013)'ün yaptığı çalışmada da yaş değişkeninde aynı yönde anlamlı sonuçlar saptanmış ve yapılan bir başka çalışmada ise rekreasyonel engeller ile yaş faktörü arasında ters yönde ilişkiler olduğu saptanmıştır (Alexandris ve Carroll, 1997).

Crawford'un yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre yaş ilerledikçe rekreatif etkinliklere katılımda zaman açısından olumsuzluklar ortaya çıkmaktadır (Crawford, ve ark; 1991) Torkildsen'de rekreatif faaliyetlere katılımda yaşın önemli bir faktör olduğunu ve ilerleyen yaşlar sonucunda rekreatif etkinliklere katılımında olumsuz etkilendiğini savunmuştur.

Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması isimli çalışmada; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha çok rekreatif etkinliklere katılım sağladığı saptanmıştır (Balcı, 2003).

Rekreatif etkinliklere katılımın cinsiyet değişkenine göre incelendiği bir çalışmada da, bayan öğrencilerin erkek öğrencilerden rekreatif etkinliklere katılıma daha az eğilimli oldukları gözlenmiştir. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Özşaker (2012)'in Adnan Menderes Üniversitesi öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada bireylerin rekreatif etkinliklere katılmama nedenleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Karaküçük ve Gürbüz (2007)'ün yaptığı çalışmada ise; rekreatif etkinliklere katılım engelleri alt boyutlarından para ve bilgi alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığında bayanlardan kaynaklandığı saptanmıştır.

Yapılan bir başka çalışmada ise; cinsiyetin rekreatif etkinliklere katılımda önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur (Alexandris ve Carroll, 1997). Ayrıca Culp (1988)'ta sosyal etkide önemli bir yere sahip olan cinsiyetin, rekreatif etkinlikleri engelleyen en büyük değişkenlerden birisi olduğunu belirtmiştir. 2010 yılında üniversite öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi üzerine yapılmış olan çalışmada cinsiyet değişkenine göre alt boyutların sadece bilgi eksikliği alt boyutunda anlamlı fark gözlenirken diğer alt boyutların hiçbirinde anlamlı fark gözlenmemiştir (Tolukan, 2010).

Çalışmamıza katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarının toplam puanları ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, mesleki kıdem değişkeni ve birey psikolojisi alt boyutu puanlarının karşılaştırılmasında en yüksek kıdeme sahip bireylerin toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek değerlere sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Literatürde, akademisyenler üzerine yapılan bir çalışmada unvan değişkenine ait puanların alt boyutlara ait puan ortalamalarının ulaşım sorununun dışında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır (Sabancı, 2016). Üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada; öğrencilerinin rekreatif etkinliklerine engel olan durumlarında arkadaş ve bilgi eksikliği alt boyutlarında farklılıklar saptanmıştır (Demirel ve Harmandar, 2009).

Çalışmamıza katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi eksikliği, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği toplam puanlar ile aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, aylık gelir durumu ile birey psikolojisi alt boyutu puanları arasındaki karşılaştırmada düşük aylık gelire sahip bireylerin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Yapılan bir çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Ancak zaman ve ilgi alt boyutu bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu karşılaştırmalarda aylık gelir durumu 5001-6000 TL olan katılımcıların zaman ve ilgi alt boyut puanları

aylık gelir durumu 4001- 5000 TL ve 6000< olan katılımcıların zaman ve ilgi alt boyut puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur (Dalay ve ark; 2018).

Akademisyenlerin rekreatif etkinliklere katılımına neden olan engellerin gelir durumu değişkenine göre karşılaştırılmasında ulaşım ve tesis yetersizliği dışındaki alt boyutlarda anlamlı farklılık saptanmamıştır. (Sabancı, 2016).

Çalışmamıza katılan bireylerin herhangi bir spor salonuna üye olma ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılma değişkenleri alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olan ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılanların arkadaş eksikliği puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayan ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılmayanların arkadaş eksikliği puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($P<0,05$).

Literatürde; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin yapılan bir çalışmada; alt boyutların herhangi bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışında, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanlarla olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların arkadaş eksikliği alt boyut puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların arkadaş eksikliği alt boyut puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Dalay ve ark; 2018).

Demirel ve Harmandar (2009)'ın üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; ulaşım ve rekreatif faktörlerinde eksikliklerin önemli bir yer tuttuğu saptanmıştır. Bir başka çalışmada da bu özelliklerin rekreatif etkinliklere katılımı %72 oranında etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim elemanlarının rekreatif etkinlik alanlarını yeterli görüp görmediği ve bu alanlardan yararlanıp yararlanmama durumlarına göre yapılan karşılaştırmalarda tüm alt boyutlara ait puanların toplamında farklılık görülmediği saptanmıştır (Sabancı, 2016).

Sivrikaya ve Pehlivan (2015) Üniversite öğrencilerinin spor yapmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi adlı çalışmalarında, sporun bireylerin boş zamanlarını değerlendirmede en çok tercih ettikleri etkinlikler içerisinde yer almasına rağmen; katılımcılar spor yapmaya yönelik yeteri kadar uygun tesisin bulunmadığını veya bu tesislerin kullanımının öğrencilere uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Gizir (2005)'in ODTÜ öğrencilerinin belirlenen alanlarındaki en önemli problemlerini tespit etmek ve ölçmek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde en önde gelen problemlerin; ilişkilerin yüzeysel olması, ilişkilerin çıkara dayanması, aşırı rekabet, iletişimsizlik, öğrenciler arasındaki gruplaşma ve arkadaşlık geliştirecek zaman bulamama gibi sosyal problemler tespit etmiştir

Yapmış olduğumuz çalışma sonuçları ile literatürde yapılmış çalışmaların sonuçlarını incelediğimizde sonuçların büyük çoğunluğunun paralellik gösterdiğini görmekteyiz. Sınıf öğretmenlerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediğimiz çalışmada sonuç olarak uygulamış olduğumuz anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır.

7. ÖNERİLER

- İlköğretim okullarında rekreatif etkinlik yapılacak alanların düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapılması,
- Sınıf öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapmak.
- Milli eğitim kurumlarında rekreatif etkinliklerle ilgili uzman kişiler tarafından seminer çalışmalarının yapılması.
- Milli eğitim kurumlarında rekreatif etkinliklerle ilgili derslerin müfredatta yer almasına yönelik çalışmaların yapılması.

8. KAYNAKLAR

- Aktaş, G. G., 2009, *Rekreasyon Amaçlı Ortak Mekanların Alışveriş Merkezleri Örneğinde İç Mekan Oluşumlarının Analizi*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Albayrak, A., 2012, *İstanbul'daki Konaklama İşletmelerinin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi*. Çevrimiçi Akademik Bilişim Teknolojileri Dergisi, 3(8), 43-58.
- Alexandris, K. ve Carroll, B., 1997, *Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation results from a study in Greece*. *leisure studies* 16, 107, 125.
- Ardahan, F., ve Lapa, T. Y., 2011, *Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar*. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Arslan, S., 2011, *Serbest Zaman Kullanımı: Sıradan Serbest Zaman Etkinlikleri ve Sistemli Serbest Zaman Etkinlikleri*. *Erzincan: Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.13, s.2.
- Balcı, V., 2003, *Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması*, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı, 158, 161-173.
- Baştuğ, G., Zorba, E., Duyan, M., Çakır, Ö., 2017, *Farklı kültürlerde rekreasyon: Serbest zaman aktivitelerinin incelenmesi*, *Journal of Human Sciences*, 14(4), 38953904.
- Binarbaşı, S., 2006, *Kütahya İlinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Tespiti ve İncelenmesi*. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biol, S. Ş., 2014, *Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma*. *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Bowdin, G.A.J., McDonnell, I., Allen, J., and O'Toolo, W., 1999, Events management. Australia: Butter Worth Heinemann.
- Bull, C., Hoose, J., and Weed, M., 2003, An introduction to leisure studies. UK: Prentice Hall.
- Canan, İ., 1997, İslamda Zaman Tanzimi. İstanbul:Cihan yayınları.
- Cordes, K. A., İbrahim, H. M., 1991, Application İn Recreation & Leisure For Today and Future. London: Mosby Company. s.262–268.
- Crawford, D., Jackson, E. ve Godbey, G. A., 1991, Hierarchial Model of Leisure Constraints. Leisure Sciences, (13): 309-320.
- Culp, R. H., 1998, “Adolescent Girls and Outdoor Recreation: A Case Study Examing Constraints and Effective Programming”, Journal of Leisure Research, 30(3), 356- 379.
- Curtis, J. E., 1979, Recreation Theory and Practice. Toronto, London, St. Louis: The C.V. Mosby Company.
- Çelikkaleli, Ö., Gökçeakan, N. ve Çapri, B., 2005, Lise Öğrencilerinin Bazı Psikolojik İhtiyaçlarının Cinsiyet, Okul Türü, Anne ve Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi. Eğitim Fakültesi Dergisi. 18 (2): 245-268.
- Çınar, V., 2004, Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dalay, Y., Taşkın, C., Gür, E., 2018, Akademisyenlerin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi (Batman Üniversitesi Örneği). The Journal of Academic Social Science, cilt, 6 (84): 203-212.
- Demir, C., 2001, Milli Parklarda Turizm Ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Sürdürülebilirliği: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama. Doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

- Demirel, M. ve Harmandal, D., 2009, Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel Oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, ISSN: 1303-5134, Cilt:6, Sayı: 1
- Düner, M., 2016, Erzincan Kentinin Rekreasyon Alanları. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi .Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzincan
- Ekinci N. E., Kalkavan A., Üstün Ü. D., Gündüz B., 2014, Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi. 1(1). 1-13.
- Emir, E., 2012, Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon.
- Eren, E., 1993, Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.
- Ertürk, S., 1972, Eğitimde program geliştirme. Ankara: Yelkentepe Yayını. No:4.
- Ertüzün, E. ve Fişekçioğlu, B., 2013, Kırsal Alanlarda Yapılan Rekreatif Faaliyetlerin Bölgede Yaşayanlara Etkisi. Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, <http://www.unikop.org/1/26.html> (Erişim Tarihi: 13.09.2017).
- Gedik, N., 1985, Gençliğin Boş Zamanları Değerlendirme Sorunları. Türk Hemşireler Dergisi. XXXV. 2. 33–38.
- Gibson, J. ve Wood, I., 2000, Vocational A-Level Leisure and Recreation. England: Longman, Pearson Education Limited.
- Gizir, C. A., 2005, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. c1. s2. 196-213.
- Gülbahçe, Ö., 1996, Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

- Güngörmüş, H. A., 2007, Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreatif Egzersizlere Götürülen Faktörler. Doktora. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gümüş, H., 2016, Rekreatif Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hekim, M., 2015, Türkiye’de yetişkin bireylerin rekreatif tercihlerinin değerlendirilmesi: Bir literatür taraması, 3. Rekreatif Araştırmaları Kongresi, Eskişehir, 5- 7 Kasım, 563-567.
- Hibbins, R., 1996, “Global Leisure”. Social Alternatives. Jan, Vol 15, issue 1: 22-25
- Horner, S. Swarbrooke, J., 2005, Leisure Marketing: A Global Perspective (Paperback). 1st Edition. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Johnson J. Bourke M. Morrison D. et al., 2000, Advanced Leisure and Recreation. 1st edition. Cambridge: Oxford University Press.
- Kaba, C.İ., 2009, Türkiye’deki Üniversitelerde Kampüs Rekreatifliği’nin Mevcut Durumu ve Kampüs Rekreatiflik Modellemesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karagün, E., 2008, Sosyal Fobi Özellikleri Gösteren Üniversite Öğrencilerinde Rekreatif Aktivitelerin Fobik Tutumlar Üzerine Etkisinin Araştırılması. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Karaküçük, S., 2008, Rekreatif Boş Zaman Değerlendirme. 6. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S., ve Gürbüz, B., 2007, Rekreatiflik ve kentleşme. Ankara Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S., Akgül, B.M., Karaman, M., Ayyıldız, T., 2016, Rekreatif Bilimi: Türkiye’de rekreatiflik durumu, Gazi kitabevi, Ankara.
- Kılbaş, Ş., 2001, Rekreatif Boş Zaman Değerlendirme. 1.Baskı. Adana: Anaca Yayınları.

- Koçyiğit, M. ve Yıldız, M., 2014, Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği. *Uluslararası Kültür ve Spor Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı 2, 211-223.
- Kostakis, I., Papadaki ,S. and Maketos, A., 2014, Greek Consumers' Expenditure on Recreation Activities during Difficult Times. *Journal of Tourism & Recreation*, 1(1), 12-20.
- Kurar, İ. ve Baltacı, F., 2014, Halkın Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları: Alanya Örneği. *Uluslararası Kültür ve Spor Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı 2, 39-52.
- Köybaşı, N., 2006, Boş zaman sosyolojisi ve boş zamanları değerlendirme aracı olarak dinlence turizmi ve kültür turizmine katılan yerli turistlerin karşılaştırmalı sosyolojik analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Landauer, M., Sievanen, T. and Neuvonen, M., 2015, Indicators of climate change vulnerability for winter recreation activities: a case of cross-country skiing in Finland. *Leisure/Loisir*, 39(3-4), 403-440.
- Mersinli, D., 2009, Yerel Yönetimlerde Spora Yönelik Rekreasyon Hizmetleri Ve Büyükşehir Belediyelerinin Rekreasyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.
- Millen, J. B., 1983, The social organization of lesiure among MexicanAmericans. *J.Of Leisure Research*. Vol.15. No:2.
- Müderrişoğlu, H., Kutay, E.L. ve Örnekcı Eşen, S., 2005, Kırsal Rekreasyonel Faaliyetlerde Kısıtlayıcılar. *Tarım Bilimleri Dergisi*, 11(1), 40-44.
- Nurettin, E., 1973, Boş Zamanlar Sorunu. Ankara: Gençlik Ve Spor Bakanlığı Yayını. Atak Matbaası.
- Önal, A., 2007, Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının ve Beklentilerinin Tespiti. Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

- Önal, L., 2017, Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumları İle Boş Zaman Aktivitelerine Katılımını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Spor Yönetimi Anabilim Dalı.
- Özşaker, M., 2012, Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, sayı, 14.1 126- 131.
- Ramazanoğlu, F., Altungül, O. ve Özer, A., 2004, Sportif Açıdan Rekreasyon Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 176-179.
- Sabancı, G., 2016, Öğretim Elemanlarının Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Sever, G.N., Buzlu, M.Ö., 2015, Turizm Fakülteleri Bünyesindeki Rekreasyon Programları İçin Müfredat Kapsamı Önerisi: Bilimetric Bir Çalışma. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(2): 381-396.
- Sevil, T., 2012, Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler. İçinde: Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Editör: Serdar Kocaekşi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Spinney, J.E.L. and Millward, H., 2013, Investigating travel thresholds for sports and recreation activities. Environment and Planning B: Planning and Design, 40, 474-488.
- Stumbo, N. J. ve Peterson, C. A., 2004, Therapeutic Recreation Program Desing, Fourth Edition. San Francisco: Darly Fox.
- Sivrikaya, Ö. Pehlivan, M., 2015, Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapmasını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi. c.10. s1.
- Sylvester, C., 2015, With leisure and recreation for all: preserving and promoting a worthy pledge. World Leisure Journal, 57(1), 76-81.

- Tezcan, M., 1994, Boş Zamanlar Sosyolojisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Tolukan, E., 2010, Niğde özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. Yüksel Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Torkildsen, G., 2005, Leisure and Recreation Management. London: 5th Edition. Routledge.
- Üstün, Ü. D., 2013, Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi, Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 1(1),1-13.
- Yetiş, Ü., 2008, Orta öğrenim öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Zengin, E. Sertbağ, K. Kolayış, H., 2001, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Profilleri Ve Raket Sporlarına Gösterdikleri ilgi Düzeylerinin Araştırılması. Kocaeli: Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi. ISSN: 1306-4371. c.1, s.1.
- Zorlu, E., 1973, Gençlik Lideri El Kitabı. Ankara: GSB yayını.
- Zülal, A., 2002, Sağlık İçin Hareket Edin. Bilim ve Teknik Dergisi. Ağustos. s.72-75.

9. KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Mustafa ARSLAN
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Diyarbakır 14.12.1985
Telefon : 0 (506) 384 9396
Faks : YOK
e-mail : arjin__72@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Batman Fatih Lisesi	2002
Üniversite	: Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi	2007
Yüksek Lisans	: Batman Üniversitesi	2019
Doktora	: ----	

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2011 - Halen	Milli Eğitim Bakanlığı	Öğretmen

UZMANLIK ALANI : Sınıf Öğretmenliği

YABANCI DİLLER : İNGİLİZCE

BELİRTMEK İSTEĞİNİZ DİĞER ÖZELLİKLER

YAYINLAR*

10. EKLER

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 40456018-480.01-E.19660631
Konu : Anket İzni

18.10.2018

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 17/10/201/ tarih ve E.3147 sayılı yazısı.

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı 1761131002 nolu yüksek lisans öğrencisi Mustafa ARSLAN'ın "**Sınıf Öğretmenlerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi: Batman İl Örneği**"

Konulu tez çalışması kapsamında İlimiz Merkez İlkokullarında görev yapan sınıf öğretmenleri ile anket çalışması yapma talebiyle ilgili Üniversitenin ilgi sayılı yazısı ve anket formu ekte sunulmuştur.

Söz konusu anket çalışmasının, sadece bilimsel araştırma amaçları doğrultusunda kullanılması, Öğretmen kişisel bilgilerinin verilmemesi ve gönüllülük esasına dayalı olarak eğitim-öğretimi aksatmadan eğitim kurumlarımızda anket uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Zübeyir YILMAZ
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
18.10.2018

Mahmut KURTARAN
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Gap mah.2502 sok.No:10 B/Blok Kat:2 BATMAN
Elektronik Ağ: batmanmem@meb.gov.tr
e-posta: sinavhizmetleri72@meb.gov.tr

Bilgi için: Aymelek KAYAPINAR
Tel: 0 (488) 280 72 25
Faks: 0 (488) 280 72 78

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden ec11-28bf-30ea-9cd7-dd06 kodu ile teyit edilebilir.

MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İSTATİSTİK BİRİMİNE
BATMAN

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalında Tezli Yüksek lisans yapmaktayım. "Sınıf Öğretmenlerinin Rekreasyonel Faaliyetlerine Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi" konulu tez çalışmamı tamamlamamda kullanacağım Batman Merkezde bulunan ilkokul sayısı ve bu okullarda görev yapan Kadrolu Sınıf Öğretmeni sayısının tarafıma verilmesi hususunda

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

18/10/2018

Adres: İl Millî Eğitim Müdürlüğü ASKE Birimi

Mustafa ARSLAN

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ EVRAK ON KAYIT BÜROSU	
İLGİLİ BİRİM	18.10.2018
TARİH - SAYI	
SAVALE EDEN	19679200

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 71214596-42-E.19702537
Konu : İstatistiki Bilgiler

18.10.2018

Sayın: Mustafa ARSLAN
İl Millî Eğitim Müdürlüğü ASKE Birimi
BATMAN

18/10/2018 tarih ve 19679200 resmi sayılı dilekçe ile talep ettiğiniz Batman İline ait okullardaki istatistikleri gösterir tablo aşağıdaki gibidir.
Bilgilerinize rica ederim.

BATMAN MERKEZ RESMİ OKUL İSTATİSTİKLERİ	
İlkokul Sayısı	86
Sınıf Öğretmeni Sayısı	1.304

Abdurrahman KARDAŞ
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

Adres:
Elektronik Ağ:
e-posta: istatistik72@meb.gov.tr

Bilgi için: E.SEZGİN-Memur
Tel: 0 488 2807256
Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7d5e-0732-35d2-9b8d-37ff kodu ile teyit edilebilir.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı;

Elinizde bulunan bu anket formu "Sınıf Öğretmenlerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi" amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen veriler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Yüksek Lisans Tezimi oluşturacak olan bu çalışmaya vereceğiniz samimi cevaplarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Mustafa ARSLAN
Yüksek Lisans Öğrencisi
Batman Üniversitesi
Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

1	Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()
2	Medeni haliniz	Bekar ()	Evli ()
3	Yaşınız	21-30 Yaş () 51-60 yaş ()	31-40 yaş () 60 yaş ve üzeri () 41-50 yaş ()
4	Mesleki Kıdem	1-5 yıl () 21yıl ve üstü ()	6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl ()
5	Gelir durumunuz	3000TL-4000TL () 5001TL-6000TL ()	4001TL-5000TL () 6000 TL ve üzeri ()
6	Düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılıyor musunuz?	Evet ()	Hayır ()
7	Herhangi bir spor salonuna üyeliğiniz var mı?	Evet ()	Hayır ()

BOŞ ZAMAN ENGELLERİ ÖLÇEĞİ

Sayın Katılımcı;

Aşağıda sportif rekreatif aktivitelere katılımınızı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelerin sizin rekreatif etkinliklere katılımınızı engellemedeki önem derecesini liste üzerinde ayrılan alana işaretleyiniz. Her birey, diğer bireylerden farklı olduğundan bu ankette doğru veya yanlış cevap yoktur. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve özene şimdiden teşekkür ederiz.

Sıra No sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir.	Kesinlikle önemsiz	Önemsiz	Önemli	Çok önemli
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4
2	Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4
3	Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4
4	Sağlık problemleri	1	2	3	4
5	Kendini güvende hissetmemek	1	2	3	4
6	Sosyal ortamlardan mutlu olmamak	1	2	3	4
7	Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4
8	Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4
9	Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4
10	Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4
11	Sunulan hizmetleri beğenmemek	1	2	3	4
12	Ulaşımın zaman alması	1	2	3	4
13	Arabamın olmaması	1	2	3	4
14	Yeteri kadar paranın olmaması	1	2	3	4
15	Beraber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4
16	İş/çalışma zamanının yoğun olması	1	2	3	4
17	Ailem için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
18	Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4
19	İlgili olmamak	1	2	3	4
20	Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4

Değerli vaktinizi ayırdığınız için Teşekkür Ederim...